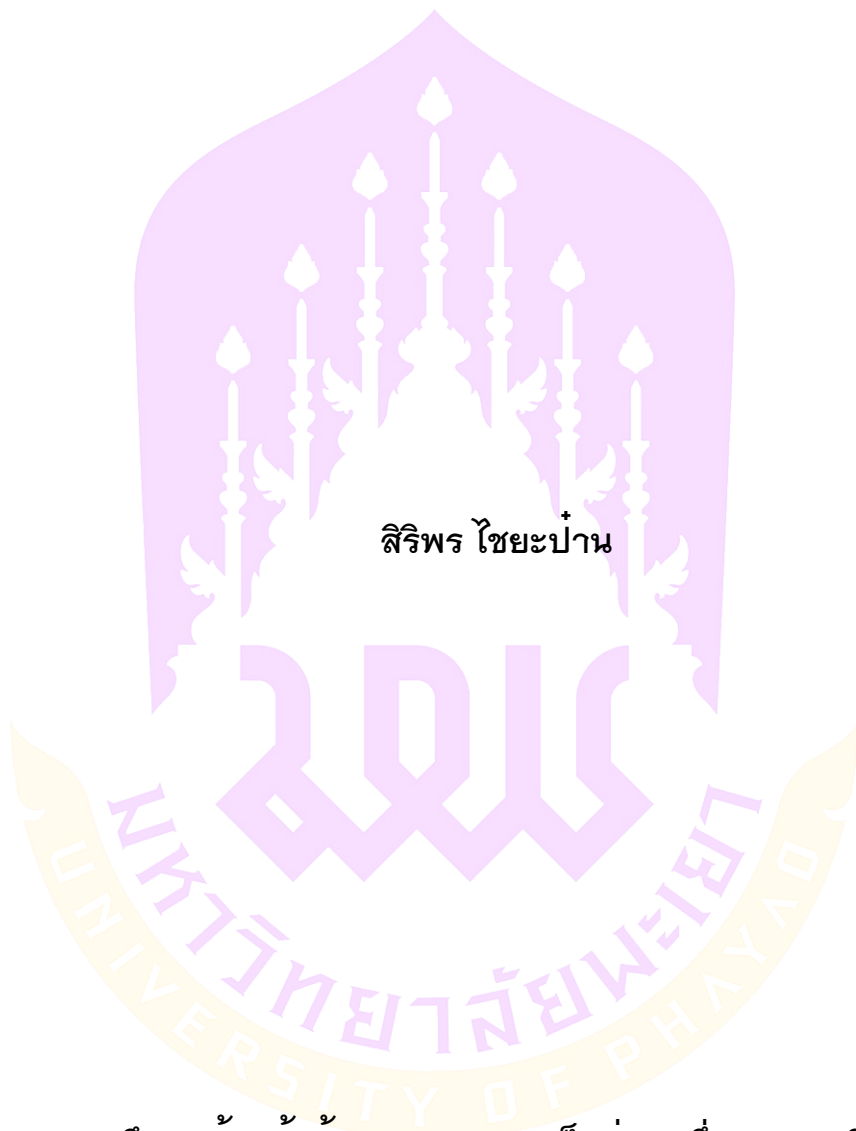

การศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

สิริพร ไชยะปาน

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

สิริพร ไชยะปาน

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

A STUDY OF THE OPERATION FOLLOW NATIONAL STANDARD FOR EARLY
CHILDHOOD OF CHILD DEVELOPMENT CENTER AFFILIATED LOCAL
ADMINISTRATION OF PHAN DISTRICT CHIANG RAI PROVINCE

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

May 2023

Copyright 2023 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

ของ สิริพร ไชยะปาน

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(รองศาสตราจารย์ ดร. ฉลอง ชาตรูประชีวิน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ดร. ณัฐวุฒิ สัมไพ)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. น้ำฝน กันมา)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

- เรื่อง:** การศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย
- ผู้ศึกษาค้นคว้า:** ลีริพร ไชยะปาน, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัย
พะเยา, 2565
- อาจารย์ที่ปรึกษา:** ดร. อนุรักษ์ สัพโส
- คำสำคัญ:** องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
แห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย 2) เพื่อเปรียบเทียบ
การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้
ในการศึกษาจำนวน 97 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความ
เชื่อมั่นเท่ากับ 0.964 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

จากผลการศึกษา พบว่า 1) การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2) การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามวุฒิการศึกษา แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ
การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

Title: A STUDY OF THE OPERATION FOLLOW NATIONAL STANDARD FOR EARLY CHILDHOOD OF CHILD DEVELOPMENT CENTER AFFILIATED LOCAL ADMINISTRATION OF PHAN DISTRICT CHIANG RAI PROVINCE

Author: Siriporn Chaiyapan, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2022

Advisor: Dr. Natthawut Sabphaso

Keywords: Local Administration Organization, National Standard for Early Childhood Care, Development and Education Thailand

ABSTRACT

This research aims 1) to study that the operation followed national standards for early childhood and development center affiliated local administration of Phan District Chiang Rai Province. 2) To compare that the operation followed the national standards for early childhood and development center affiliated local administration of Phan District Chiang Rai Province according educational degree and work experiences. The study used 97 human samples. The instruments used in this study were a five-level rating scale questionnaire with the reliability 0.964 and the data were analyzed by descriptive statistics including percentage, frequency average, standard deviation and inferential statistics: One-way ANOVA.

The results of the study found 1) the operation followed national standards for early childhood of child development center affiliated local administration, Amphur Phan, Chiang Rai was at a high level. 2) The comparison of the operation of national standards for early childhood of child development centers affiliated with local administration, Amphur Phan, Chiang Rai according to educational degree was different with no statistical significance. And the comparison of the operation follow national standards for early childhood of child development center affiliated local administration, Amphur Phan, Chiang Rai according to work experiences were different with no statistical significance.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยการสนับสนุนจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่าน ดร.ณัฐวุฒิ สัพโส ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่งจนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ซึ่งมีรายชื่อดังต่อไปนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ รองคณบดีฝ่ายแผนงานและพัฒนาคุณภาพนิสิต อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา และนางโสภา อุปมาน ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลตำบลสันทรายมawangค์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและคุณภาพของเครื่องมือตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างสูงต่องานวิจัยครั้งนี้ รวมถึงขอขอบพระคุณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในเขตพื้นที่อำเภอพาน จังหวัดเชียงรายที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบข้อมูลแบบสอบถามที่เอื้อต่อการศึกษา จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ จนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ และขอขอบพระคุณผู้สนใจการศึกษาทั้งหมด เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการศึกษาในโอกาสต่อไป

สิริพร ไชยะปาน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมุติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
สภาพบริบทของอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย	10
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	12
การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	55
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	56

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	60
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	64
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย... 66	
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัด เชียงราย จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน	75
บทที่ 5 บทสรุป.....	77
สรุปผลการวิจัย	77
อภิปรายผลการวิจัย.....	80
ข้อเสนอแนะ	84
บรรณานุกรม	86
ภาคผนวก	90
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	91
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	92
ภาคผนวก ค การคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	100
ภาคผนวก ง การคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	105
ประวัติผู้วิจัย.....	106

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	56
ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	64
ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	65
ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	65
ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....	66
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ภาพรวมแต่ละด้าน.....	66
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย รายงานการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย.....	67
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย รายงานครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	69
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียง รายงานคุณภาพของเด็กปฐมวัย.....	72

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานตามมาตรฐานสถาน
พัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ
พาน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....75

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานตามมาตรฐานสถาน
พัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ
พาน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....76

ตาราง 12 แสดงผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ ตามความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญ..... 100

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	55
--------------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในมาตรา 54 วรรคสอง รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย และมาตรา 258 ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศให้เกิดผล จ. ด้านการศึกษา (1) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ตามมาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย สุริยา ช้องเสนาะ (2560, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 และมาตรา 258 สาระสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการศึกษาของเด็กเล็กได้ ดังนี้ 1. รัฐต้องจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพเป็นเวลาสิบสองปีโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ 2. รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา โดยพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย 3. รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก 4. ในการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา รัฐจะต้องเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายให้เป็นรูปธรรม จะเห็นวาท้องการปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ทุกช่วงวัยอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และร่วมมือกับรัฐในการจัดการศึกษาทุกระดับ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือกับรัฐจัดการศึกษาตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ที่มุ่งพัฒนาให้คนไทยมีความสุข และสนองต่อการบรรลุซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมภาคและเป็นธรรม สามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจซึ่งมีกรอบแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนไว้ 5 แนวทาง ดังนี้ (1) พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต (2) การยกระดับการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง (3) ปลุกฝังระเบียบ

วินัย คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ (4) การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาพที่ดี (5) การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย และเพื่อให้บรรลุประเทศไทย 4.0 สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ซึ่งเป็นแผนพัฒนาในช่วง 5 ปีแรก มี 10 ยุทธศาสตร์ และเป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2563, หน้า 3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 3.3 สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก/สถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาที่จัดการศึกษา/จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้คุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น สถานศึกษา/สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัย และสมรรถนะของเด็กที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณภาพเด็กปฐมวัยของอาเซียนเพิ่มขึ้น สถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า ญ)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นสถานศึกษา ตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 และมาตรา 18 กำหนดว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา (1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยรับถ่ายโอนจากส่วนราชการต่าง ๆ ได้แก่ กรมพัฒนาชุมชน สำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมการศาสนา (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559, หน้า 1-2)

ปัจจุบันประเทศไทยมีเด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 6 ปี มีพัฒนาการไม่สมวัยเป็นจำนวนมาก นับเป็นวิกฤตร้ายแรงต่อการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างประเทศให้เจริญรุ่งเรือง มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในสังคมที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีความจำเป็นต้องพาเด็กปฐมวัยไปรับบริการการดูแลและพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีคุณภาพแตกต่างกันมากระหว่างกลุ่มด้อยโอกาสกับกลุ่มมีโอกาส ระหว่างการจัด

การศึกษาเร่งเรียนจนเครียดกับแบบละเอียดความเอาใจใส่ การจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย จึงเป็นสิ่งสำคัญในการวางรากฐานที่ดีและส่งผลให้เด็กปฐมวัย คิดเป็น ทำเป็น และมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อพัฒนาเด็กให้เกิดความสุขในการเรียนรู้ เกิดทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ดังนั้น การจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยส่งเสริมและพัฒนาเด็กในทุกด้าน จึงจำเป็นที่ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน สังคม บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ครู/ผู้ดูแลเด็ก โรงเรียน องค์การท้องถิ่นทุกระดับ บุคลากรพัฒนาสังคมทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคศาสนาและภาคธุรกิจ รัฐและทุกภาคส่วน จะต้องมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็ก ตั้งแต่แรกเกิดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (สุตารัตน์ สอดแสน, ผู้บรรยาย, 22 กุมภาพันธ์ 2556) ที่ผ่านมามาประเทศไทยมีหน่วยงานหลายแห่งจัดบริการดูแลพัฒนา และจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย หลากหลายรูปแบบ โดยแต่ละหน่วยงานมีมาตรฐานและเกณฑ์การประเมินแตกต่างกัน ตามภารกิจของหน่วยงานทำให้ผู้ปฏิบัติสับสนและต้องทำงานซ้ำซ้อน และยังไม่ได้นำผลการประเมินไปพัฒนาเท่าที่ควร

คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.) จึงได้จัดทำมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติขึ้นเป็นมาตรฐานที่ทุกหน่วยงานใช้ร่วมกันในการประเมิน พัฒนาคุณภาพการบริการดูแลพัฒนา และการจัดการศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิด ถึงก่อนเข้าประถมศึกษา โดยใช้เด็กเป็นที่ตั้งในการกำหนดมาตรฐาน มีวัตถุประสงค์ “เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการ ดูแล พัฒนาและจัดการศึกษา และการดำเนินงาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัดที่ดูแลเด็กในเวลากลางวัน ช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 6 ปี บริบูรณ์ หรือก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สามารถนำไปใช้ประเมินการดำเนินงาน ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการและความต่อเนื่อง ของการพัฒนาเด็กปฐมวัย” ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มาตรฐานด้านที่ 2 ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย มาตรฐานด้านที่ 3 ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานสำคัญในการกำกับ ดูแลสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในสังกัดของตนเองซึ่งมีจำนวนมากครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ โดยต้นสังกัดให้สั่งการให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ทั้งประเทศนำมาตราฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยไปใช้ในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า มีปัญหาด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยยังไม่เป็นระบบ ส่วนใหญ่ขาดการประเมินผลการดำเนินงานตามแผน และการนำผลการประเมินไปพัฒนา และปรับปรุง บุคลากรยังไม่เป็นระบบ ขาดงบประมาณในการพัฒนาครูและบุคลากร ผู้บริหาร ขาดความรู้ความเข้าใจหลักสูตรและจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนรู้ ครูไม่จบสาขาวิชา ที่เกี่ยวข้อง จำนวนครู/ผู้ดูแลเด็กไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็ก การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม เพื่อความปลอดภัยยังไม่เหมาะสม สถานที่ไม่เป็นสัดส่วน พื้นที่คับแคบและเป็นอุปสรรค ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การมีส่วนร่วมของครอบครัวยังน้อย เนื่องจากพ่อแม่/ ผู้ปกครองมีภาระในการประกอบอาชีพ เด็กส่วนใหญ่จะอยู่ในความดูแลของปู่ย่า ตา ยาย หรือญาติพี่น้อง ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย มีกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กยังไม่ค่อยหลากหลาย การจัด ประสบการณ์เรียนรู้ให้เด็กมีพัฒนาการอย่างรอบด้านยังทำได้ไม่เต็มศักยภาพ ครู/ผู้ดูแลเด็ก ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อเทคโนโลยี ไม่มีสื่อและอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ใหม่ ๆ บุคลากรมีการสลับเปลี่ยนอยู่บ่อยครั้ง บางช่วงเวลา ครู/ผู้ดูแลเด็กไม่สามารถดูแลเด็กได้เต็มที่ เนื่องจากมีภาระงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านคุณภาพ ของเด็กปฐมวัย เด็กบางคนยังไม่สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับวัย ไม่ค่อย มีสมาธิในการเรียนรู้และจดจ่อในการทำงาน เด็กย้ายที่เรียนตามพ่อแม่/ผู้ปกครองกลางคืน ทำให้การส่งเสริมพัฒนาการเด็กไม่ต่อเนื่อง เด็กบางคนมีน้ำหนักเกินเกณฑ์ปัญหาโรคอ้วน แต่เด็กบางคนน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ พ่อแม่/ผู้ปกครองของเด็กบางคนมีฐานะยากจน ส่งผลต่อ สุขภาพร่างกายในการขาดสารอาหาร เกิดปัญหาด้านโภชนาการและฟันผุ เด็กมีการย้ายเข้า ออกและหยุดเรียนบ่อย ส่งผลให้พัฒนาการของเด็กแตกต่างกัน มีความเหลื่อมล้ำชุมชนเมือง กับชนบท (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564, หน้า ๘-๙)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายในการ ดำเนินงานมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย เพื่อที่จะได้ทราบถึงการเตรียมความพร้อม เกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติในสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานในการนำไปใช้ในการ

วางแผนการบริหารงาน ตลอดจนผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นข้อมูล และแนวทางในการพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับใด
2. การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำแนกตาม วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีความแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

สมมุติฐานของการวิจัย

การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีความแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำนวน 16 แห่ง รวมทั้งสิ้นจำนวน 123 คน

2. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย รวมทั้งสิ้นจำนวน 97 คน โดยกำหนด

จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน (สมชาย วรวิจิเกษมสกุล, 2554) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ 3 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ได้แก่

3.1 ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

3.2 ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

3.3 ด้านคุณภาพปฐมวัย

4. ขอบเขตด้านตัวแปร

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

4.1.1 วุฒิการศึกษา จำแนกเป็น ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

4.1.2 ประสบการณ์การทำงาน จำแนกเป็น ตั้งแต่ 1-5 ปี ตั้งแต่ 6-10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย

4.2.1 ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

4.2.2 ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

4.2.3 ด้านคุณภาพปฐมวัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการกองการศึกษา ผู้ปฏิบัติหน้าที่หรือรักษาการณ์ในด้านการศึกษา นักวิชาการศึกษา ครู และผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การศึกษา อบรมเลี้ยงดูแก่เด็ก โดยการจัดประสบการณ์เรียนรู้ การเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ ทั้ง 4 ด้าน ทั้งด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ และด้านสังคม สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนตำบล จำนวน 14 แห่ง และเทศบาล จำนวน 2 แห่ง ในพื้นที่อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

4. มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ หมายถึง มาตรฐานขั้นต้นที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาเด็กของประเทศ และเป็นมาตรฐานเชิงคุณภาพเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานและจัดบริการให้เด็กปฐมวัยได้มีโอกาสเริ่มต้นชีวิตอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียมกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ เป็นการเพิ่มคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดในการนำประเทศไทยสู่ความเจริญก้าวหน้า มั่นคง ยั่งยืน ท่ามกลางความท้าทายของโลกในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย

5. ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ การบริหารหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การบริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ การบริหารจัดการบุคลากรอย่างเป็นระบบ การบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ โครงสร้างและตัวอาคารมั่นคง ตั้งอยู่ในบริเวณและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย การจัดความปลอดภัยของพื้นที่เล่น/สนามเด็กเล่น และสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคาร ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องใช้ให้ปลอดภัยเหมาะสมกับการใช้งานและเพียงพอ การส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเดินทางอย่างปลอดภัย การจัดให้มีระบบป้องกันภัยจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การจัดให้มีระบบรับเหตุฉุกเฉิน ป้องกันอัคคีภัย/ภัยพิบัติตามความเสี่ยงของพื้นที่ การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชน

6. ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การดูแลพัฒนาการเด็กอย่างรอบด้าน ประกอบด้วย มีแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย จัดพื้นที่/มุมประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นที่เหมาะสม เลือกใช้สื่อ/อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องเล่น

และจัดสภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอกแหล่งเรียนรู้ ที่เพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัย จัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้อง ในการดูแลสุขภาพความปลอดภัย ตรวจสุขภาพอนามัยของเด็กประจำวัน ความสะอาดของร่างกาย ฟันและช่องปาก จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กได้สังเกตสัมผัส ลองทำ คิดตั้งคำถาม สืบเสาะหาความรู้แก้ปัญหา จินตนาการ คิดสร้างสรรค์ จัดกิจกรรมและประสบการณ์ทางภาษา เพื่อการสื่อสารอย่างหลากหลาย จัดให้เด็กมีประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล สิ่งต่างๆ สถานที่ และธรรมชาติรอบตัว จัดกิจกรรมและประสบการณ์ด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์เบื้องต้น จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีความสุข แจ่มใส ร่าเริง ได้แสดงออกด้านอารมณ์ ความรู้สึกดีต่อตนเอง จัดกิจกรรมและประสบการณ์ปลูกฝังคุณธรรมให้เด็กใฝ่ดี มีวินัย ซื่อสัตย์ รู้จักสิทธิ และหน้าที่รับผิดชอบของพลเมืองดี จัดกิจกรรมกับผู้ปกครองให้เตรียมเด็กก่อนจากบ้านเข้าสู่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย/โรงเรียน และจัดกิจกรรมช่วงปฐมนิเทศให้เด็กค่อยปรับตัวในบรรยากาศที่เป็นมิตร และจัดกิจกรรมส่งเสริมการปรับตัวก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นแต่ละชั้น จนถึง การเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

7. ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย หมายถึง คุณภาพของเด็กปฐมวัยทั้งสองช่วงวัย ประกอบด้วย สำหรับเด็กแรกเกิด-อายุ 2 ปี (2 ปี 11 เดือน 29 วัน) ได้แก่ เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัย และเด็กมีพัฒนาการสมวัย สำหรับเด็ก อายุ 3 ปี-อายุ 6 ปี (ก่อนเข้า ประถมศึกษาปีที่ 1) ได้แก่ เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัยที่เหมาะสม เด็กมีพัฒนาการสมวัย เด็กมีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ สามารถเคลื่อนไหว และทรงตัวได้สมวัย เด็กมีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และการประสานงานระหว่างตากับมือตามวัย เด็กแสดงออก ร่าเริง แจ่มใส รู้สึกมั่นคงปลอดภัย แสดงความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นได้ สมวัย เด็กมีความสนใจ และร่วมกิจกรรมต่างๆ อย่างสมวัย ซึ่งรวมการเล่น การทำงานศิลปะ ดนตรี กีฬา เด็กสามารถอดทนรอคอย ควบคุมตนเอง ยับยั้งชั่งใจ ทำตามข้อตกลง คำนั่งถึง ความรู้สึกของผู้อื่น มีกาลเทศะ ปรับตัวเข้ากับสถานที่ใหม่ได้สมวัย เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา เรียนรู้และสร้างสรรค์ เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสาร เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม คุณธรรม มีวินัย และความเป็นพลเมืองดี

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ได้ทราบผลการศึกษาดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เพื่อใช้ในการปรับปรุง พัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

2. นำผลการศึกษาดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ไปใช้ในการวิเคราะห์และพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย และพื้นที่บริบทใกล้เคียง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สภาพบริบทของอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
  - 2.1 ความเป็นมาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
  - 2.2 ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
  - 2.3 การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
  - 3.1 ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
  - 3.2 ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย
  - 3.3 ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดการวิจัย

สภาพบริบทของอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

อำเภอพานเดิมได้ปกครองตามระบอบ “พ่อเมือง” ที่ทำการตั้งอยู่ที่บ้านฝั่งต้น ปัจจุบันเป็นหมู่ที่ 8 ต.ม่วงคำ พ่อเมืองนี้ขึ้นตรงต่อเจ้าผู้ปกครองนครลำพูน ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2450 ทางราชการได้เปลี่ยนฐานะการปกครองจากระบอบพ่อเมืองขึ้นเป็นกิ่งอำเภอ โดยมีปลัดอำเภอ เป็นปลัดกิ่งอำเภอมาประจำ เรียกว่า “กิ่งอำเภอเมืองพาน” ต่อได้โอนกิ่งอำเภอเมืองพานเข้าไปอยู่กับอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ครั้นถึง พ.ศ. 2451 ได้ขึ้นตรงต่ออำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา เมื่อปี พ.ศ. 2455 ได้ยกฐานะกิ่งอำเภอเมืองพานแล้วยุบ อำเภอแม่ใจ และเขตอำเภอเมืองเชียงรายบางส่วน ให้ขึ้นกับอำเภอเมืองพาน และย้ายที่ว่าการอำเภอจากบ้านฝั่งต้นไปตั้งที่ตำบลเมืองพาน อันเป็นที่ทำการอำเภอปัจจุบัน มีนามว่า “อำเภอเมืองพาน” ซึ่งต่อมาทางราชการได้สั่งให้เปลี่ยนชื่ออำเภอเสียใหม่ว่า

“อำเภอพาน” เพราะชื่อคำว่า “เมือง” ไปตรงกับอำเภอเมืองเชียงราย ฉะนั้นอำเภอเมืองพาน จึงตัดคำว่าเมืองออกไป คงเรียกว่า “อำเภอพาน” มาจนกระทั่งทุกวันนี้

คำขวัญอำเภอพาน คือ พระธาตุจอมแว่ศักดิ์สิทธิ์ แหล่งผลิตลำไย ถ้ำผาโขงงาม สดใส เลื่องลือไกลถิ่นข่าวสาร งามตระการพระธาตุสามดวง เทียบดอยหลวงน้ำตกปูแกง

อำเภอพาน มีเนื้อที่/พื้นที่ จำนวน 1,023 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของ อำเภอเมืองเชียงราย เป็นระยะทางประมาณ 43 กิโลเมตร ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอแม่ลาว และอำเภอเมืองเชียงราย ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอเมืองเชียงรายและอำเภอป่าแดด ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง และอำเภอเวียงป่าเป้า ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอแม่สรวย

อำเภอพานมีตำบลทั้งหมด 15 ตำบล จำนวนหมู่บ้าน 236 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลสันมะเค็ด มีจำนวนหมู่บ้าน 21 หมู่บ้าน
2. ตำบลแม่อ้อ มีจำนวนหมู่บ้าน 20 หมู่บ้าน
3. ตำบลธารทอง มีจำนวนหมู่บ้าน 11 หมู่บ้าน
4. ตำบลสันติสุข มีจำนวนหมู่บ้าน 9 หมู่บ้าน
5. ตำบลดอยงาม มีจำนวนหมู่บ้าน 14 หมู่บ้าน
6. ตำบลห้วยม มีจำนวนหมู่บ้าน 13 หมู่บ้าน
7. ตำบลเจริญเมือง มีจำนวนหมู่บ้าน 22 หมู่บ้าน
8. ตำบลป่าหุ้ง มีจำนวนหมู่บ้าน 18 หมู่บ้าน
9. ตำบลม่วงคำ มีจำนวนหมู่บ้าน 17 หมู่บ้าน
10. ตำบลทรายขาว มีจำนวนหมู่บ้าน 17 หมู่บ้าน
11. ตำบลสันกลาง มีจำนวนหมู่บ้าน 18 หมู่บ้าน
12. ตำบลแม่เย็น มีจำนวนหมู่บ้าน 11 หมู่บ้าน
13. ตำบลเมืองพาน มีจำนวนหมู่บ้าน 25 หมู่บ้าน
14. ตำบลทานตะวัน มีจำนวนหมู่บ้าน 12 หมู่บ้าน
15. ตำบลเวียงห้าว มีจำนวนหมู่บ้าน 8 หมู่บ้าน

ท้องที่อำเภอพานประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 16 แห่ง ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 14 แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่อ้อ องค์การบริหารส่วนตำบลธารทอง องค์การบริหารส่วนตำบลสันติสุข องค์การบริหารส่วนตำบลดอยงาม องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยม องค์การบริหารส่วนตำบลเจริญเมือง องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ้ง องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ

องค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว องค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เย็น องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองพาน องค์การบริหารส่วนตำบลทานตะวัน องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงห้าว เทศบาลตำบลเมืองพาน เทศบาลตำบลสันมะเค็ด

สรุปได้ว่า อำเภอพานเดิมปกครองตามระบอบ “พ่อเมือง” ที่ทำการตั้งอยู่ที่บ้านฝ่งดั้น ปัจจุบันเป็นหมู่ที่ 8 ต.ม่วงคำ ปัจจุบันได้ย้ายที่ว่าการอำเภอจากบ้านฝ่งดั้นไปตั้งที่ตำบลเมืองพาน อันเป็นที่ทำการอำเภอปัจจุบันมีนามว่า "อำเภอพาน" มีเนื้อที่/พื้นที่ จำนวน 1,023 ตารางกิโลเมตร อำเภอพานมีตำบลทั้งหมด 15 ตำบล จำนวนหมู่บ้าน 236 หมู่บ้าน และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 16 แห่ง ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 14 แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน 2 แห่ง

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ความเป็นมาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ภาคิม จิรจตุรพรกุล (2560) กล่าวว่า เทศบาลเป็นหน่วยงานแรกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่รับผิดชอบดูแลเด็กปฐมวัย โดยมีหน้าที่อบรมเลี้ยงดู เพื่อแบ่งเบาภาระพ่อแม่ผู้ปกครอง ไม่เน้นการส่งเสริมพัฒนาการอย่างไรในปัจจุบัน ต่อมาได้มีการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และถือได้ว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับผิดชอบดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในความรับผิดชอบเป็นสถานศึกษาแห่งแรกที่ให้บริการตอบสนองชุมชนด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย อายุ 2-5 ขวบ ได้อย่างทั่วถึงอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2559) กล่าวว่า เดิมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล ได้จัดการศึกษาปฐมวัยแก่เด็กอายุ 3-5 ขวบ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้งบประมาณจากเงินรายได้เทศบาลเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ และส่วนราชการต่าง ๆ ที่จัดตั้งสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ กรมการพัฒนารัฐบาล กระทรวงมหาดไทย กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (ปัจจุบันอยู่ในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม) ดำเนินการในวัด มัสยิด เรียกว่า ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิด และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ดำเนินการในโรงเรียน เรียกว่า การจัดการศึกษาอนุบาล 3 ขวบ ซึ่งส่วนราชการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเด็ก

วัย 3-5 ขวบ ให้มีความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา มีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อศักยภาพในการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาเช่นเดียวกัน ต่อมาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่าง ๆ ดำเนินการได้ถ่ายโอนให้เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น เพื่อบริการกระจายอำนาจจากรัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการแทนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่าง ๆ ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง ถือว่าเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 และมาตรา 4 ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย อายุ 2-5 ขวบ

สรุปได้ว่า เทศบาลเป็นหน่วยงานแรกของสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาปฐมวัยแก่เด็กอายุ 3-5 ขวบในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา เพื่อศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา ต่อมาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง ถือว่าเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

รังสิยา ถนอมวงษ์ (2557) กล่าวว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ศูนย์เด็กเล็ก สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา เนอสเซอริ ศูนย์เด็กกลางวัน สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน ฯลฯ ที่มีหน้าที่ในการดูแลเด็ก เพื่อช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เต็มตามศักยภาพของเด็ก

สุมณฑา โพธิ์ทอง (2558) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ให้การศึกษาอบรมเลี้ยงดูเด็กวัย 2-6 ปี โดยจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการให้เด็กมีความพร้อมด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ส่วนใหญ่อยู่ในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2559) ตามมาตรฐานการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เบญจพร ต่ำคำดี (2562) กล่าวว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาที่ให้การศึกษแก่เด็ก ช่วงอายุระหว่าง 2-5 ปี ที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สรุปได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การศึกษ อบรมเลี้ยงดู แก่เด็ก โดยการจัดประสบการณ์ เรียนรู้ การเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ทั้ง 4 ด้าน ทั้งด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ และด้านสังคม สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2559) มีแนวนโยบายการจัดการศึกษา ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 12 ด้าน ประกอบด้วย

1. นโยบายด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการศึกษา ให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสในการเข้ารับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างทั่วถึงและมี คุณภาพ ส่งเสริมและสนับสนุน ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในท้องถิ่น มีสิทธิ และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. นโยบายด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ให้เด็กปฐมวัยได้เข้ารับบริการทาง การศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ในท้องถิ่น มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย

3. นโยบายด้านคุณภาพมาตรฐานการศึกษา พัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาเข้าสู่มาตรฐานชาติ และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภท การศึกษา

4. นโยบายด้านระบบบริหารและการจัดการศึกษา จัดระบบบริหารและการจัดการ ทางการศึกษาให้สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษาของชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล อีกทั้งมีความพร้อมในการดำเนินการจัดการศึกษา และส่งเสริมให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษา ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชนหรือรับฟังความคิดเห็นของเอกชน และประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย

5. นโยบายด้านครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา วางแผนงานบุคคลเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการนำเสนอพิจารณาสรรหาบุคลากร พร้อมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีคุณภาพ และมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง

6. นโยบายด้านหลักสูตร ให้สถานศึกษาจัดทำสาระหลักสูตรแกนกลางและสาระหลักสูตรท้องถิ่น ที่เน้นความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของสังคมและชาติ

7. นโยบายด้านกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนทุกคนมีจิตสำนึกในความเป็นไทย และสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มตามศักยภาพให้เป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับ การศึกษา

8. นโยบายด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ระดมทรัพยากรและการลงทุน เพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งด้านงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน ในประเทศจากรัฐ บุคคล องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศ มาใช้จัดการศึกษาและจัดสรรงบประมาณให้กับการศึกษา ในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

9. นโยบายด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียนเอกสารทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุน การผลิต และมีแรงจูงใจในการผลิต รวมถึงการพัฒนาและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตลอดจน การสื่อสารทุกรูปแบบ

10. นโยบายด้านการส่งเสริมกีฬา นันทนาการ และกิจกรรมเด็กเยาวชน ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานด้านการกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็กเยาวชน รวมทั้ง แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบบริการแก่เด็ก เยาวชน ประชาชนอย่างหลากหลายเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ

11. นโยบายด้านการส่งเสริมอาชีพ สนับสนุน ส่งเสริม และช่วยเหลือให้มีการประกอบอาชีพอิสระที่ถูกต้องตามกฎหมาย จัดให้มีการรวมกลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

สนับสนุนการระดมทุนและการจัดการนำวิทยาการต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุง การประกอบอาชีพ การจัดการด้านการตลาดให้ได้มาตรฐานและความเหมาะสมตามสภาพ ท้องถิ่น

12. นโยบายด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น บำรุงรักษา ส่งเสริม และอนุรักษ์สถาบันศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญา ท้องถิ่น เพื่อให้เกิดสังคมภูมิปัญญาแห่งการเรียนรู้ และสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน สืบทอด วัฒนธรรมความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทย และท้องถิ่น

สรุปได้ว่า กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น มีแนวนโยบายการจัดการศึกษา ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 12 ด้าน ประกอบด้วย นโยบายด้านความเสมอภาค ของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย นโยบายด้าน คุณภาพมาตรฐานการศึกษา นโยบายด้านระบบบริหารและการจัดการศึกษา นโยบายด้านครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นโยบายด้านหลักสูตร นโยบายด้านกระบวนการเรียนรู้ นโยบายด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา นโยบายด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา นโยบายด้านการส่งเสริมกีฬา นันทนาการ และกิจกรรมเด็กเยาวชน นโยบายด้านการส่งเสริม อาชีพ และนโยบายด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย ซึ่งมีลักษณะของ การอบรมเลี้ยงดูที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในอันที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนา ทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตลอดจนการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับพัฒนาการสมวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และวางรากฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อพัฒนาให้เป็นคนที่มีคุณภาพ กระบวนการจัดการศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมและประสบการณ์ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยจะช่วยเสริมสร้างพัฒนา ในด้านการคิดและทางสติปัญญาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ได้จัดทำคู่มือ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี เพื่อให้ผู้ที่มีหน้าที่ รับผิดชอบอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กอายุ 3-6 ปี ในสถานศึกษา สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้มีความรู้ความเข้าใจในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติให้บรรลุตาม จุดหมายที่กำหนดในหลักสูตรให้เด็กอายุ 3-6 ปี มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยอาศัยแนวคิด ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก พัฒนาการเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อเนื่องในตัวมนุษย์ เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิไปจนตลอดชีวิตทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ พัฒนาการของเด็กจะมีลำดับขั้นตอนในลักษณะเดียวกันตามวัยของเด็ก แต่อัตราการเจริญเติบโตและระยะเวลาในการผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ของเด็กแต่ละคน อาจแตกต่างกันได้ โดยในขั้นตอนแรก ๆ จะเป็นพื้นฐานสำหรับพัฒนาการขั้นต่อไป พัฒนาการประกอบด้วย ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งพัฒนาการแต่ละด้านมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน รวมทั้งส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน

พัฒนาการแต่ละด้านมีทฤษฎีเฉพาะอธิบายไว้ และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็กในแต่ละด้าน อาทิ ทฤษฎีพัฒนาการด้านร่างกาย อธิบายว่า การเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก มีลักษณะต่อเนื่อง เป็นลำดับขั้น เด็กจะพัฒนาถึงขั้นใดจะต้องเกิดวุฒิภาวะของความสามารถขั้นนั้นก่อน ทฤษฎีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ระบุว่า การอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กส่งผลกระทบต่อบุคลิกภาพของเด็กเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ความรักและความอบอุ่นเป็นพื้นฐานสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีความไว้วางใจในผู้อื่น เห็นคุณค่าของตนเอง มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี เคารพผู้อื่น ซึ่งเป็น พื้นฐานสำคัญของความเป็นประชาธิปไตย และทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญา อธิบายว่า เด็กเกิดมา พร้อมวุฒิภาวะและความสามารถในการเรียนรู้ ซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุ ประสบการณ์ รวมทั้งค่านิยมทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เด็กได้รับ

ดังนั้น แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กจึงเป็นเสมือนหนึ่งแนวทางให้ผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจเด็ก สามารถอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยและความแตกต่างของแต่ละบุคคล เพื่อส่งเสริม เผื่อระวัง และช่วยแก้ไขปัญหาให้เด็กได้พัฒนาจนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการ ได้ชัดเจนขึ้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมและการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ การพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม เป็นการคำนึงถึงความสมดุลและครอบคลุมพัฒนาการของเด็กให้ครบทุกด้าน ในการดูแล พัฒนา และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กต้องไม่เน้นที่ด้านใดด้านหนึ่ง จนละเลยด้านอื่น ๆ ซึ่งในแต่ละด้านของพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ต้องการการส่งเสริมให้เด็กเจริญเติบโต และมีพัฒนาการสมวัยอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ เป็นแนวทางที่สำคัญในการตัดสินใจที่จะปฏิบัติต่อเด็กด้วยความรู้ความเข้าใจ ที่ประกอบด้วย ความเหมาะสม กับวัยหรืออายุของเด็ก ว่าพัฒนาการในช่วงวัยนั้น ๆ

ของเด็กเป็นอย่างไร ต้องการการส่งเสริมอย่างไร การมีความรู้ทางพัฒนาการตามช่วงวัย จะทำให้สามารถทำนายพัฒนาการในลำดับต่อไปได้ และสามารถวางแผนการจัด ประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและช่วยเหลือเด็กได้อย่างเหมาะสม สำหรับ ความเหมาะสมกับเด็กแต่ละคน เป็นการคำนึงถึงเด็กเป็นรายบุคคลที่มีความชอบ ความสนใจ ความสามารถ และความถนัดที่แตกต่างกัน โดยให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่าง บุคคลของเด็ก เพื่อการปฏิบัติต่อเด็กที่คำนึงถึงเด็กเป็นสำคัญ และความเหมาะสมกับบริบท ทางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ เป็นการคำนึงถึงบริบทที่แวดล้อมเด็ก เพื่อให้ การเรียนรู้ของเด็กเกิดขึ้นอย่างมีความหมายและมีความเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก ครอบครัว และ ชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ ซึ่งความรู้ความเข้าใจดังกล่าว สามารถใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมาย การสร้างกลุ่มการเรียนรู้ร่วมกัน การประเมิน พัฒนาการ และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย กับผู้ปกครองและชุมชน โดยยึดหลักการตัดสินใจในการปฏิบัติบนฐานความรู้ จากแนวคิด ทฤษฎีและองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง สมองของเด็กเป็นสมองที่สร้างสรรค์และมีการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นสัมพันธ์กับอารมณ์ สมองเป็น อวัยวะที่สำคัญมากที่สุด และมีการพัฒนา ตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา โดยในช่วงนี้เซลล์สมอง จะมีการพัฒนาเชื่อมต่อและทำหน้าที่ในการควบคุมการทำงาน พื้นฐานของร่างกาย สำหรับ ในช่วงแรกเกิดถึงอายุ 3 ปี จะเป็นช่วงที่เซลล์สมองเจริญเติบโตและขยายเครือข่ายใยสมอง อย่างรวดเร็ว โดยปัจจัยในการพัฒนาของสมอง ประกอบด้วย พันธุกรรม โภชนาการ และสิ่งแวดล้อม สมองจะมีพัฒนาการที่สำคัญในการควบคุมและมีผลต่อการเรียนรู้ ความคิด จินตนาการ ความฉลาด และพัฒนาการ ทุกด้าน การพัฒนาของสมองทำให้เด็กปฐมวัย สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วกว่าวัยใด สำหรับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง (Brain-based Learning) เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง โครงสร้างและการทำงานของสมอง ที่มีการพัฒนาอย่างเป็นลำดับขั้นตามช่วงวัย และมีความยืดหยุ่นทำให้การพัฒนาสมองเกิดขึ้น ได้ตลอดชีวิต การเชื่อมโยงต่อกันของเซลล์สมองที่เป็นเครือข่ายซับซ้อนและหนาแน่นจะเกิดขึ้น ก่อนอายุ 5 ปี ซึ่งเมื่อเซลล์สมองและจุดเชื่อมต่อเหล่านี้ได้รับการกระตุ้นมากขึ้นเท่าใด ยิ่งทำให้สมองมีความสามารถในการเรียนรู้อย่างรวดเร็วและจดจำได้มากขึ้น แต่หากไม่ได้รับ การกระตุ้นจากประสบการณ์ที่เด็กได้รับอย่างหลากหลายจะไม่เกิดการเชื่อมต่อ โดยการกระตุ้นจุดเชื่อมต่อเหล่านี้เกิดจากการที่เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือทำ

ปฏิบัติด้วยตนเองผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับพัฒนาการทางสมอง เป็นการเรียนรู้จากของจริง ไปหาสัญลักษณ์ จากกายไปหาจากจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม โดยคำนึงถึงความสามารถตามวัยและพัฒนาการ อย่างไรก็ตาม เมื่อสมองเจริญเติบโตในช่วงวัยต่าง ๆ และเริ่มมีความสามารถในการทำหน้าที่ในช่วงเวลาที่ต่างกัน จะเห็นว่า การเรียนรู้และทักษะบางอย่างจะเกิดขึ้นได้ดีที่สุดในช่วงเวลาหนึ่งที่เรียกว่า “หน้าต่างโอกาสของการเรียนรู้” ซึ่งเมื่อผ่านช่วงเวลานั้นในแต่ละช่วงวัย ถ้าสมองไม่ได้รับการกระตุ้นหรือได้รับประสบการณ์ที่เหมาะสม โอกาสที่จะฝึกอาชญากรหรือทำไม่ได้เลย ผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องจึงเป็นคนที่สำคัญที่จะต้องคอยสังเกต และใช้โอกาสนี้ ช่วยเด็กเพื่อก้าวไปสู่ความสามารถเฉพาะด้านในแต่ละช่วงวัย

สำหรับช่วงปฐมวัยเป็นช่วงโอกาสที่สำคัญในการพัฒนาทักษะสมอง หรือ EF (Executive Function) ซึ่งเป็นกระบวนการทางความคิดของสมองส่วนหน้า ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการคิด ความรู้สึก และการกระทำโดยสมองส่วนนี้กำลังพัฒนามากที่สุด เป็นช่วงของการพัฒนาความสามารถในการคิด การจัดระเบียบ ตนเอง ซึ่งส่งผลต่อการยับยั้งชั่งใจ การคิดไตร่ตรอง การควบคุมอารมณ์ การยืดหยุ่นทางความคิด การใส่ใจจดจ่อ การวางแผน การตั้งเป้าหมาย ความมุ่งมั่น การจดจำ การเรียกใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดลำดับความสำคัญของเรื่องต่าง ๆ และการลงมือทำอย่างเป็นขั้นตอนจนสำเร็จ ทักษะสมอง (EF) จึงเป็นทักษะที่ต้องได้รับการฝึกฝนในชีวิตประจำวันของเด็กผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ หลากหลายที่เปิดโอกาสให้เด็กได้คิด ลงมือทำเพื่อให้เกิดความพร้อมและมีทักษะที่สำคัญต่อชีวิตในอนาคต

นอกจากนี้ สมองยังเป็นอวัยวะสำคัญสำหรับการเรียนรู้ภาษา และการสื่อสาร การเรียนรู้ภาษาแม่ ของเด็กจะเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ จากการปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่ และผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน และสถานการณ์รอบตัว สมองมีตำแหน่งรับรู้ต่าง ๆ กัน ได้แก่ ส่วนรับภาพ ส่วนรับเสียง ส่วนรับสัมผัสและรับรู้การเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย สมองส่วนต่าง ๆ เหล่านี้พัฒนาขึ้นมาได้ช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับการกระตุ้นของสิ่งแวดล้อมภายนอก โดยสมองเด็กมีความจำผ่านการฟัง ต้องการรับรู้ข้อมูลเสียงพร้อมเห็นภาพ เริ่มรู้จักเสียงที่เหมือนและแตกต่าง และสามารถเรียนรู้จังหวะของคำได้จากการฟังซ้ำ ๆ สมองของเด็กที่เข้าใจเกี่ยวกับภาพ เสียง และสัมผัสแบบต่าง ๆ มีความสำคัญมาก เพราะข้อมูลจากภาพ เสียง และสัมผัสเหล่านี้จะก่อรูปขึ้นเป็น เรื่องราวที่จะรับรู้และเข้าใจซับซ้อนขึ้นเรื่อย ๆ ได้ในที่สุด สมองส่วนหน้านั้นมีหน้าที่คิด ตัดสินใจ เชื่อมโยง การรับรู้ไปสู่การกระทำที่เป็นลำดับ

ขั้นตอน สมอเด็กที่สามารถเรียนรู้ภาษาได้ดีต้องอยู่ในสิ่งแวดล้อมของภาษาที่เรียนรู้
อย่างเหมาะสมจึงจะเรียนรู้ได้ดี

4. แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นและการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นเป็นกิจกรรม
การแสดงออกของเด็ก อย่างอิสระตามความต้องการ และจินตนาการสร้างสรรค์ของตนเอง
เป็นการสะท้อนพัฒนาการและการเรียนรู้ ของเด็กในชีวิตประจำวัน จากการมีปฏิสัมพันธ์
กับสิ่งต่าง ๆ บุคคล และสิ่งแวดล้อมรอบตัว การเล่นทำให้เกิดความสนุกสนาน ผ่อนคลาย
และส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก การเล่น
ของเด็กปฐมวัยจัดเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งการเล่น
อย่างมีความหมายเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานที่ถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญ
ในกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ขณะที่เด็กเล่นจะเกิดการเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กันด้วย จากการเล่น
เด็กจะมีโอกาสเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ ผ่อนคลาย
อารมณ์และแสดงออกถึงตนเอง ได้เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น เด็กจะ รู้สึกสนุกสนาน
เพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสสำรวจ ทดลอง คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและค้นพบ
ด้วยตนเอง การเล่นช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งแวดล้อม บุคคลรอบตัว และส่งเสริมให้เด็กมี
พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ก้าวหน้าไปตามวัยอย่างมี
คุณภาพ

การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับ
การเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล
และสิ่งแวดล้อมรอบตัว เพื่อให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเอง และการถ่ายทอดจากผู้ที่มี
ประสบการณ์และมีความรู้มากกว่า ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิด และความคิด
สร้างสรรค์ พัฒนาภาษา ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ทักษะพื้นฐานที่สำคัญและ
ความสามารถในด้านต่าง ๆ ตลอดจนเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งความรู้สึกที่ดี
ต่อตนเอง บุคคล สิ่งต่าง ๆ และสถานการณ์รอบตัว การเรียนรู้ควรมีการจัดสภาพแวดล้อม
ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเลือกตามความสนใจ ลงมือกระทำ
ผ่านสื่อ อุปกรณ์ และของเล่นที่ตอบสนองการเรียนรู้ และมีความยืดหยุ่น การเรียนรู้ของเด็ก
ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการลองผิด ลองถูก การได้สัมผัสกระทำ และการกระทำซ้ำ ๆ
เด็กจะมีความสนใจ อยากรู้ อยากเห็น เกิดการค้นพบและการแก้ปัญหา ความเข้าใจในตนเอง
และผู้อื่น ผู้ใหญ่ควรเป็นผู้สนับสนุนวิธีการการเรียนรู้ รวมทั้งการสร้างความท้าทาย
และส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กเองในสภาพแวดล้อมที่อิสระ
เอื้อต่อการเรียนรู้และเหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

5. แนวคิดเกี่ยวกับการคำนึงถึงสิทธิเด็ก การสร้างคุณค่า และสุขภาวะให้แก่เด็กปฐมวัยทุกคน เด็กปฐมวัยควรได้รับการดูแลและพัฒนาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันทุกคน โดยมีสิทธิในการอยู่รอด สิทธิได้รับ การคุ้มครองสิทธิในด้านพัฒนาการ และสิทธิการมีส่วนร่วมตามที่กฎหมายระบุไว้ เด็กแต่ละคนมีคุณค่าในตนเอง และควรสร้างคุณค่า และคุณภาพชีวิตให้เกิดขึ้นกับเด็กจากการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษามีคุณภาพ พร้อมกับการส่งเสริมด้านสุขภาวะทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จากการได้รับโภชนาการที่ดี การดูแลสุขภาพอนามัย การมีโอกาสพักผ่อน เล่น การปกป้องคุ้มครองจากการเจ็บป่วย และบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ ตลอดจนการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สะอาดปลอดภัย และถูกสุขอนามัย อนึ่ง สำหรับเด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ หรือกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ควรได้รับการดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาอย่างเหมาะสมเช่นกัน

6. แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา การจัดการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนา เด็กบนพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา หรือการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อ ธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนอย่างเป็นองค์รวม การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยหมายรวมถึง การดูแลเอาใจใส่เด็กด้วยความรัก ความอบอุ่น ความเอื้ออาทร การดูแลสุขภาพ โภชนาการและความปลอดภัย และการอบรมกล่อมเกลา ให้เด็กมีจิตใจดี มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม และมีทักษะชีวิต การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็ก การเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก และการปฏิบัติตนของผู้ใหญ่ที่ดูแลเด็ก ที่มุ่งตอบสนอง ความต้องการทั้ง ทั้งด้านร่างกายและจิตใจของเด็ก โดยมุ่งให้เด็กมีร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพดี อารมณ์แจ่มใส มีความประพฤติดี มีวินัย รู้จักควบคุมตนเอง มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การอบรมเลี้ยงดูที่มีผลดีต่อพัฒนาการ ของเด็ก คือ การที่ผู้ใหญ่ที่แวดล้อมเด็กให้ความรัก ความอบอุ่น การยอมรับความคิดเห็นของเด็ก การใช้เหตุผลในการอบรมเลี้ยงดูผู้ใหญ่ที่ดูแลเด็กจะต้องเป็นผู้ที่มีความมั่นคงทางอารมณ์และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ใช้การสร้างวินัยเชิงบวกในการอบรมบ่มนิสัย ซึ่งจะช่วยให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีเป้าหมายชีวิต มีวินัยในตนเอง มีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น สามารถจัดการกับความเครียดและปัญหาต่าง ๆ ได้ การอบรมเลี้ยงดูจึงเป็นแนวคิดสำคัญที่ครอบครัวและสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องปฏิบัติอย่างสอดคล้องต่อเนื่องกัน

สำหรับการให้การศึกษาเด็กในช่วงปฐมวัยนั้น ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำ มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ โดยการจัดสิ่งแวดล้อม และประสบการณ์ที่หลากหลายผ่านกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย ให้เด็กเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ จากการลงมือปฏิบัติ และค้นพบด้วยตนเอง มีการกำหนด

จุดมุ่งหมายและการวางแผนในการจัดประสบการณ์และกิจกรรม ทั้งรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยคำนึงถึงเด็กเป็นสำคัญและพัฒนาเด็กแต่ละคนอย่างเต็มศักยภาพ

7. แนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการเด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่เรียนรู้ผ่านการเล่น และการทำกิจกรรม ที่เหมาะสมตามวัย เป็นหน้าที่ของผู้สอนต้องวางแผนโดยบูรณาการ ทั้งวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ ภาษา ดนตรี และการเคลื่อนไหว คุณธรรม จริยธรรม สุขภาพอนามัย และศาสตร์อื่น ๆ โดยไม่แบ่งเป็นรายวิชา แต่จะมีการผสมผสานความรู้ ทักษะ กระบวนการ และเจตคติของแต่ละศาสตร์ในการจัดประสบการณ์ ซึ่งแตกต่างจากการเรียนรู้ ในระดับชั้นอื่น ๆ เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติเหมาะสมตามวัย ของเด็ก เพื่อพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยการ จัดประสบการณ์ การเรียนรู้บูรณาการผ่านสาระการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา และสาระที่ควรเรียนรู้ ได้แก่ ตัวเด็ก บุคคล และสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก โดยออกแบบการจัด ประสบการณ์และกิจกรรมที่ทำให้เกิดความหลากหลาย ภายใต้ สาระการเรียนรู้ ทั้งประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ที่มีการเชื่อมโยงกับการพัฒนามาตรฐาน คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของเด็ก และความสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาปฐมวัย ของหลักสูตร โดยมีรูปแบบ การจัดประสบการณ์ตามความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษา หรือสถานพัฒนาการเด็กปฐมวัย ทั้งนี้ ประสบการณ์ การเรียนรู้ของเด็กจะจัดขึ้นโดยคำนึงถึง ธรรมชาติของเด็กที่เรียนรู้ผ่านการเล่น การลงมือปฏิบัติ การสำรวจ การทดลอง การสร้าง ชิ้นงานที่สร้างสรรค์ และการเห็นแบบอย่างที่ดี การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย จะช่วยตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลส่งเสริมความชอบ ความสนใจ และ ความถนัด ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาอย่างรอบด้าน พัฒนาทักษะชีวิต และทักษะ การเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับธรรมชาติ และพัฒนาการตามวัยของเด็กที่มีความแตกต่างกันไป ในแต่ละบุคคล การจัดประสบการณ์การเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการ ที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้ หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ ดังนั้น ผู้สอนจะต้องวางแผน การจัดประสบการณ์ ในแต่ละวันให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลาย ประสบการณ์สำคัญ อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

8. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อ เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถนำสื่อ เทคโนโลยี และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มาสนับสนุน และเสริมสร้างการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้โดยสื่อเป็นตัวกลางและเครื่องมือเพื่อให้เด็ก เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ สื่อสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น สามารถเป็นบุคคล วัสดุ อุปกรณ์ ของเล่น ตลอดจนเทคนิควิธีการที่กำหนดไว้ได้อย่างง่ายและรวดเร็ว ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรม เกิดการเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง การใช้สื่อ การเรียนรู้ต้องปลอดภัยต่อตัวเด็กและเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจ ความชอบ และความต้องการของเด็กที่หลากหลาย ควรมีสื่อที่เป็นสื่อของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก สื่อสะท้อน วัฒนธรรม สื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น และสื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ให้ครบทุกด้าน ทั้งนี้ สื่อต้อง ทั้งนี้ สื่อต้องเอื้อให้เด็กเรียนรู้ ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า และส่งเสริมการลงมือปฏิบัติจริงของเด็ก โดยการจัดสื่อสำหรับเด็กปฐมวัยต้องเริ่มต้นจาก สื่อของจริง ของจำลอง (3 มิติ) ภาพถ่าย ภาพโครงร่าง (2 มิติ) และสัญลักษณ์จากรูปธรรมไปสู่นามธรรม ตามลำดับ

สำหรับเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อการตอบสนอง ความต้องการและการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน เทคโนโลยีสำหรับเด็กปฐมวัย สามารถเป็นอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ของเล่นเด็ก และวิธีการใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน การใช้เทคโนโลยี ที่เหมาะสมต้องเป็นการเลือกใช้อย่างมีจุดมุ่งหมาย เครื่องมือประเภทดิจิทัลและอิเล็กทรอนิกส์เป็น สิ่งที่ไม่เหมาะสมต่อการใช้กับ เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี สำหรับเด็กอายุตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป ควรใช้กับเด็กอย่างมีจุดมุ่งหมาย และใช้ เป็นสื่อปฏิสัมพันธ์ จำกัดช่วงเวลาในการใช้ และมีข้อตกลงในการใช้อย่างเหมาะสมกับวัย โดยใช้เป็น ทางเลือกไม่บังคับใช้ และไม่ใช้เทคโนโลยีเพื่อเสริมสื่อหลัก

ส่วนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นการจัดเตรียมสภาพแวดล้อม ทั้งทางกายภาพและทางจิตภาพ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ และสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กรวมทั้งการส่งเสริมบรรยากาศที่ดีสำหรับการเรียนรู้ โดยมุ่งให้ ผู้สอนและเด็กมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สภาพแวดล้อมที่ดีควรสะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลาย ไม่เครียด เด็กมีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเอง และพัฒนาการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

9. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง การประเมินพัฒนาการของเด็ก ปฐมวัยยึดวิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและสอดคล้องสัมพันธ์กับการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ รวมทั้งกิจกรรมประจำวัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูล เกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก สำหรับการส่งเสริมความก้าวหน้า และช่วยเหลือ

สนับสนุนเมื่อพบเด็กล่าช้าหรือมีปัญหาที่เกิดจากพัฒนาการและการเรียนรู้ไม่ใช้การตัดสินใจ การศึกษาและไม่ใช้แบบทดสอบในการประเมิน เป็นการประเมินตามสภาพจริงที่มีการวางแผน อย่างเป็นระบบ ใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินที่หลากหลายอย่างมีจุดมุ่งหมาย เหมาะสมกับ ศักยภาพ ในการเรียนรู้และพัฒนาการตามวัยของเด็ก ตลอดจนรูปแบบการเรียนรู้ ประสบการณ์ที่เด็กได้รับ และแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กที่มีการเก็บข้อมูลอย่างรอบด้าน โดยใช้เรื่องราวเหตุการณ์ กิจกรรมตามสภาพจริงหรือ คล้ายจริงในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เด็กมี โอกาสแสดงออกถึงความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ จากการปฏิบัติ กิจกรรม หรือการสร้างงานที่เป็นผลผลิตเพื่อเป็นการสะท้อนภาพที่แท้จริง มีการนำเสนอหลักฐาน ในการประเมิน ที่น่าเชื่อถือในรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อสื่อสารผลการประเมินให้แก่ครอบครัว รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก โดยสามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้ และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการ จะช่วยผู้สอนในการวางแผน การจัดกิจกรรมซึ่งให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสาร กับพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็ก และขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาให้กับเด็กในวัยนี้ได้อีกด้วย

10. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครอบครัว สถานศึกษาหรือสถานพัฒนา เด็กปฐมวัย และชุมชน การพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ซึ่งพ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งบุคคลในครอบครัวเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็ก มากที่สุด และครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นในการเรียนรู้ ของเด็ก สถานศึกษาหรือสถานพัฒนา เด็กปฐมวัยจะเป็นส่วนสำคัญที่อบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก จึงไม่เพียงแต่แลกเปลี่ยนความรู้ เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กเท่านั้น แต่ยังต้องมีการทำงานร่วมกับครอบครัวและชุมชนที่มี รูปแบบต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาเด็กร่วมกัน เช่น โปรแกรมการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองในการ ดูแลและพัฒนาเด็ก โปรแกรมการช่วยเหลือครอบครัวและเด็กในด้านสุขภาพอนามัย โภชนาการ และการส่งเสริมพัฒนาการ การเยี่ยมบ้านเด็ก การสร้างช่วงรอยเชื่อมต่อระหว่าง การศึกษาระดับอนุบาลกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ หรือเข้าสู่สถานศึกษา การสื่อสารกับ ผู้ปกครองในช่องทางต่าง ๆ ที่เหมาะสม การขออาสาสมัครผู้ปกครองที่มีความสามารถ หลากหลาย มีเวลา หรือต้องการช่วยเหลือสนับสนุนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ การสนับสนุน การเรียนรู้ของเด็กที่บ้านที่เชื่อมต่อกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินงานของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การสร้างความร่วมมือให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การให้บริการและสนับสนุน ตลอดจนการเป็นแหล่งเรียนรู้ของเด็ก โดยการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพจะต้องอาศัย

ความไว้วางใจ ความเคารพซึ่งกันและกัน รวมทั้งการร่วมรับผิดชอบ สำหรับการจัดการศึกษา ให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ

11. แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความเป็นไทย และ ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ส่งผลต่อวิถีชีวิต และการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมเด็ก สู่อนาคต อย่างไรก็ตาม เด็กเมื่อเกิดมาจะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งไม่เพียงแต่จะได้รับอิทธิพล จากการปฏิบัติแบบดั้งเดิม ตามประเพณี ฆราวาส และการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษแล้ว ยังได้รับอิทธิพล จากประสบการณ์ ค่านิยม และความเชื่อของบุคคลในครอบครัวและชุมชนของแต่ละที่ด้วย โดยบริบททางสังคม และวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมรอบตัวเด็กมีอิทธิพลต่อ พัฒนาการและการเรียนรู้ ตลอดจนการพัฒนา ศักยภาพของแต่ละคน ผู้สอนควรต้องเรียนรู้ บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้ เด็กได้รับการพัฒนา และเกิดการเรียนรู้และดำเนินชีวิตอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตน ได้อย่างราบรื่นมีความสุข เป็นการเตรียมเด็กไปสู่สังคมในอนาคตกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น ที่มีความหลากหลายทางความคิด ความเชื่อ และวัฒนธรรม โดยคำนึงถึงความเป็นไทยที่มีมรดกทางวัฒนธรรม

ทั้งในด้านภาษา มารยาท คุณธรรมจริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่งดงาม และที่สำคัญคือ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นหลักคิดในการดำเนินชีวิตที่เน้น ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน การใช้ความรู้ควบคู่คุณธรรม โดยในการจัดการศึกษา ต้องมีการคำนึงถึงทั้งด้านเชื้อชาติ ศาสนา เศรษฐฐานะ เพศ วัย ความต้องการพิเศษ ที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยสามารถพัฒนาให้เด็กมีความเข้าใจในตนเอง เข้าใจผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ในแนวคิดและความหลากหลายเท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อย่างรวดเร็วและรอบด้าน โดยสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาที่มีอัตลักษณ์ มีการวางแผน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการจัด กิจกรรมที่สร้างความเชื่อมโยงกับสังคม วัฒนธรรม ความเป็นไทย และความหลากหลาย

สรุปได้ว่า แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยมีอยู่ 11 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับ พัฒนาการเด็ก แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมและการปฏิบัติที่เหมาะสมกับ พัฒนาการ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นและการเรียนรู้ของเด็ก แนวคิดเกี่ยวกับการคำนึงถึงสิทธิเด็ก การสร้าง คุณค่า และสุขภาวะให้แก่เด็กปฐมวัยทุกคน แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูควบคู่การให้ การศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการ แนวคิดเกี่ยวกับสื่อ เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อม

ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครอบครัว สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และชุมชน และแนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความเป็นไทย และความหลากหลาย

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของคนในท้องถิ่นให้มีคุณลักษณะที่สามารถบูรณาการวิถีชีวิต ให้อยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์และมีความสุขที่ยั่งยืน สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับประเทศและนานาชาติโดยมีหลักการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นสามารถจัดการศึกษาได้

อุมาพร ทรงประดิษฐ์ (2558) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ถือว่ามีความสำคัญ และเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนอย่างยิ่ง ดังนั้นจึงต้องมีการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่สมวัยทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการและการเตรียมความพร้อมในระดับนี้เพื่อเป็นรากฐานที่สำคัญในการจัดการศึกษาระดับที่สูงขึ้นต่อไป

ณรงค์ ศาลา (2559) กล่าวว่า การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีนโยบายที่ชัดเจน ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุก ๆ ด้าน ผู้เรียนได้รับการดูแลพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจและโภชนาการอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ การจัดสภาพภายในและภายนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสะอาดและปลอดภัย มีครูผู้ดูแลเด็กเพียงพอสำหรับการจัดการศึกษา วิธีการเรียนการสอน การจัดชั้นเรียนของเด็กควรแบ่งอายุให้ชัดเจน และมีการระดมทุน สร้างเครือข่ายระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ฤทัยรัตน์ เลาวกุล (17 มิถุนายน 2559) การจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ถือเป็นการให้บริการทางการศึกษาขั้นต้นที่รัฐมุ่งจัดให้ประชาชนในวัยแรกของชีวิต เป็นการจัดการศึกษาเพื่อปูพื้นฐานชีวิตที่ดีให้เด็ก เด็กทุกคนจึงควรได้รับการเลี้ยงดู ส่งเสริมการเรียนรู้ และการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ อันจะนำไปสู่คุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่ต้องการให้เด็กไทยเป็น “คนเก่ง คนดีและมีความสุข” โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัย พัฒนาคนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพตรงตามความต้องการ ทั้งในด้านสุขภาพ ร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และทักษะ คุณธรรมและจิตสำนึกที่พึงประสงค์และอยู่ในสังคมได้อย่างมีปกติสุข และการพัฒนาคนในชาติให้มีคุณภาพนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยระบบการจัดการศึกษาที่ดีและมีประสิทธิภาพในทุกระดับ

โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ทั้งนี้เพราะเป็นวัยเริ่มต้นแห่งการเรียนรู้เป็นวัยที่มีพัฒนาการทุกด้านอย่างรวดเร็วหากได้รับการอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ถูกต้องและเหมาะสมแล้วก็จะเป็นการเตรียมบุคคลให้เข้าสู่สังคมยุคใหม่อย่างมั่นคงและรู้เท่าทันโลก ดังจะเห็นได้จากความคิดของนักการศึกษาที่ว่าพัฒนาคนคือรากฐานของชีวิต เราควรที่จะเริ่มปลูกฝังตั้งแต่เด็ก เพราะรากฐานของชีวิตมนุษย์เป็นรากฐานของการศึกษาทุกระดับ และจะเป็นพลเมืองที่ดีมีอาชีพต่อไปในอนาคต

อภิวัฒน์ บุตรโสภ (2560) กล่าวว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการจัดในสถานะของการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาแก่เด็กทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยแนวคิดพื้นฐานในการจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กตั้งแต่อายุแรกเกิดถึง 5 ปีนั้น เป็นจุดเริ่มต้นการเริ่มชีวิตในเด็กปฐมวัยเป็นช่วงที่สำคัญ ช่วงหนึ่งของชีวิตที่สมองมีการเจริญเติบโตมากกว่าทุก ๆ ช่วงอายุและเป็นช่วงที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการปูพื้นฐานทักษะต่าง ๆ ให้แก่เด็กเพื่อมีความพร้อมในการที่จะพัฒนาเด็กทุกด้านตามลำดับขั้นตอน การพัฒนาอย่างสมดุลและเต็มศักยภาพในระดับต่อไป ซึ่งมีความสำคัญของการบริหาร การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาหรือปฐมวัย 4 ประการ ดังนี้ 1) มีการดำเนินงานอย่างมีระบบเป็นระเบียบเรียบร้อย 2) ดำเนินงานให้ตรงตามเป้าหมาย ไม่หลงทาง 3) ช่วยให้ประหยัด ทั้งกำลังคน วัสดุอุปกรณ์และเวลา 4) บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ตามจุดมุ่งหมายของการบริหารการศึกษาระดับปฐมวัย ประกอบด้วยงานหลัก 6 งาน 1) การบริหารงานด้านวิชาการ งานบริหารงานด้านวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุด 2) งานด้านบุคลากร การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนเป็นหัวใจของการบริหาร เพราะงานทุกชนิดของหน่วยงานทุกประเภทในโรงเรียนจะดำเนินไปด้วยอย่างมีประสิทธิภาพ และสำเร็จตามเป้าหมาย 3) งานบริหารด้านกิจการนักเรียน งานบริหารด้านกิจการนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ 4) งานบริหารด้านธุรการ การเงินและพัสดุ 5) งานบริหารด้านอาคารสถานที่ 6) งานบริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นการจัดการศึกษาและอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อปูพื้นฐานชีวิตที่ดีให้เด็ก เด็กทุกคนควรได้รับการเลี้ยงดู ส่งเสริมการเรียนรู้และการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยมีแนวคิดพื้นฐานในการจัด

การศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กตั้งแต่อายุแรกเกิดถึง 5 ปี เป็นจุดเริ่มต้นการเริ่มชีวิตในเด็กปฐมวัย

การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ เป็นมาตรฐานกลางของประเทศใช้แทนมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ (ซึ่งเป็นมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2554) เพื่อให้ทุกหน่วยงานและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งภาครัฐและเอกชนทั่วประเทศใช้เป็นแนวทางในการประเมินผลการดำเนินงานและยกระดับคุณภาพ รวมถึงใช้เป็นเครื่องมือประกันคุณภาพภายใน เพื่อรองรับการตรวจประเมินจากต้นสังกัด และภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยในการจัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมดำเนินการ ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรุงเทพมหานคร สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) นอกจากนี้ผลการวิจัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐานคุณภาพของอาเซีย มาตรฐานความปลอดภัย คู่มือแพะระวัง คัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการ DSPM เป็นต้น นำมาใช้ประกอบในการจัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ หมายถึง มาตรฐานขั้นต้นที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาเด็กของประเทศ และเป็นมาตรฐานเชิงคุณภาพเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานและจัดบริการให้เด็กปฐมวัยได้มีโอกาสเริ่มต้นชีวิตอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียมกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ เป็นการเพิ่มคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดในการนำประเทศไทยสู่ความเจริญก้าวหน้า มั่นคง ยั่งยืน ท่ามกลางความท้าทายของโลกในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่

1. **ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย** เป็นการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย

1.1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ หมายถึง แผนที่หน่วยงานที่กำกับดูแลหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดทำขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการจัดการของสถานศึกษา ให้มีคุณภาพ มาตรฐาน โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแนวทางในการพัฒนา รวมถึงติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ โดยครอบคลุมถึงด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านบริหารบุคลากร ด้านบริหารการเงินและพัสดุ ด้านบริหารอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยและระบบอำนวยความสะดวก และด้านการติดตามประเมินผล การดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.2 การบริหารหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง หลักสูตรที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแต่ละแห่งวางแผน หรือกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้เด็กบรรลุ มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย (หลักสูตรแกนกลาง) กำหนดโดยสถานศึกษานำสภาพต่าง ๆ ที่เป็นปัญหา จุดเด่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะตามวัยที่พึงประสงค์ มาออกแบบหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยมีกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนี้

P: Plan วางแผน หมายถึง ขั้นตอนในการร่างหลักสูตร โดยประกอบไปด้วย การรวบรวม/วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน กำหนดหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เลือกเนื้อหาสาระประสบการณ์ในหลักสูตร กำหนดแนวทางการประเมินผล รวมทั้งตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรก่อนนำไปใช้

D: Do ปฏิบัติตามแผน หมายถึง การนำหลักสูตรไปใช้

C: Check ตรวจสอบ/ประเมินผลและนำผลประเมินมาวิเคราะห์ หมายถึง การปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้น แก้ไขให้เหมาะสมตามผลที่ได้จากการประเมิน

1.3 การบริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ หมายถึง การรจัดเก็บและรวบรวมทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน ซึ่งอาจใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บ โดยต้องจัดเก็บเป็นหมวดหมู่อย่างครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน เมื่อผู้ปฏิบัติจำเป็นต้องใช้งานข้อมูล สามารถนำข้อมูลที่จัดเก็บมาใช้ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว รวมถึงมีการนำข้อมูลไปประมวลผลวิเคราะห์เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.4 การบริหารจัดการบุคลากรอย่างเป็นระบบ หมายถึง หน่วยงานต้นสังกัดหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการกำหนดสิทธิและสวัสดิการของบุคลากร โดยมีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุน ได้แก่ โครงสร้าง คุณสมบัติ และอัตรากำลัง การตรวจสอบสุขภาพประจำปี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการทำงาน

ได้รับสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล/การประกันสังคม และมีการประเมินความเครียดด้วยตนเองและมีการช่วยเหลือที่จำเป็น

1.5 การบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยอย่างเป็นทางการเป็นระบบ หมายถึง การบริหารจัดการภาวะสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สิ่งแวดล้อมทางสังคม ซึ่งเป็นอันตรายต่อเด็กได้ถูกควบคุมไว้เพื่อให้เด็กมีสุขภาพที่ดี ไม่ได้รับบาดเจ็บหรือรบกวนจากสารอันตราย ซึ่งต้องครอบคลุมความปลอดภัย 5 ด้าน ได้แก่ ความปลอดภัยจากอุบัติเหตุจากการจมน้ำ อุบัติเหตุทางถนน หกล้มและพลัดตกจากที่สูง ไฟฟ้า/ของร้อน การขาดอากาศหายใจ จากวัสดุแหลมคมที่มแทง สัตว์กัด การได้รับสารพิษ ความปลอดภัยจากการใช้ผลิตภัณฑ์รอบตัวเด็ก จากของใช้ของเล่น การกินอาหารและยา ความปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ จากอากาศ น้ำ ดิน สารพิษ จากโรงงาน จากกองขยะ ความปลอดภัยของเด็กในภัยพิบัติต่าง ๆ จากภัยธรรมชาติ และภัยขนาดใหญ่ที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ และความปลอดภัยของเด็กจากการถูกรบกวนจากความรุนแรง เช่น การถูกทำร้ายร่างกาย อีกทั้งยังครอบคลุมทั้งการประเมินกระบวนการจัดการความปลอดภัย และการประเมินผลลัพธ์ทางสุขภาพ และผลลัพธ์ของการลดปัจจัยเสี่ยง

1.6 โครงสร้างและตัวอาคารมั่นคง ตั้งอยู่ในบริเวณและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย หมายถึง โครงสร้างและตัวอาคารมั่นคงมีความปลอดภัย ทำด้วยวัสดุที่แข็งแรงทนทาน มีมาตรฐานไม่ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นมลพิษ ไม่ใกล้แหล่งน้ำ/พื้นที่เสี่ยงอันตราย และบริเวณรอบที่ตั้งสะอาด มีการป้องกันและแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย

1.7 การจัดการความปลอดภัยของพื้นที่เล่น/สนามเด็กเล่น และสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร หมายถึง การจัดให้มีอาณาบริเวณที่เด็กสามารถเข้าถึงเป็นพื้นที่ที่มีกิจกรรมที่สนุกสนานเพลิดเพลิน สร้างการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สร้างความสุขและมีความปลอดภัย สนามเด็กเล่นได้มาตรฐานตามข้อกำหนดความปลอดภัย จะต้องประกอบด้วยเครื่องเล่นที่ปลอดภัยและเหมาะสมกับอายุของเด็ก พื้นสนามสามารถดูดซับพลังงานและลดการบาดเจ็บจากการตก การติดตั้งที่ถูกต้องวิธี การตรวจสอบบำรุงรักษาและมีผู้ดูแลเด็กในขณะที่เล่น และจัดการสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเพื่อป้องกันอันตรายต่อเด็กจากโครงสร้างหนัก ล้มทับ เช่น จากรั้ว ป้าย จากมลพิษ เช่น จากโรงงานอุตสาหกรรม ที่ตั้งห่างจากสถานีบริการ เชื้อเพลิงและสถานที่เก็บเชื้อเพลิง ขยะสิ่งปฏิกูล ไม่ใกล้แหล่งน้ำ ถนนหน้าสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มีทางข้าม มีทางเท้า ไม่มีการวางของหรือจอดรถบนทางเท้า ยานพาหนะในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องใช้ความเร็วน้อยกว่า 30 กิโลเมตร/ชั่วโมง

1.8 การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคาร ครูภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องใช้ให้ปลอดภัย เหมาะสมกับการใช้งานและเพียงพอ หมายถึง การกำหนดมาตรฐานและการดำเนินงาน เพื่อป้องกันอันตรายจากการตกจากที่สูง เช่น ระเบียง บันได พื้นที่สูง การชนกระแทก โครงสร้างแหลมคม โครงสร้างหนัก เช่น ชั้นวางของ/ตู้ ลมพัด ไฟฟ้า การได้รับสารพิษ เช่น สีทาอาคาร น้ำยาทำความสะอาดต่าง ๆ การขาดอากาศหายใจ เช่น เชือก เส้นสายรัดคอ และอุบัติเหตุอื่น ๆ

1.9 การส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเดินทางอย่างปลอดภัย หมายถึง ส่งเสริม สนับสนุน ให้เด็กเดินทางโดยปลอดภัย เช่น การเดินทางโดยทางเท้าจะต้องเดินทางกับผู้ใหญ่ไม่เดินทางโดยลำพัง เดินทางโดยรถจักรยานต้องมีการป้องกันเท้าเข้าซี่ล้อ เดินทางโดยรถจักรยานยนต์เด็กต้องสวมหมวกนิรภัย เดินทางน้ำต้องสวมเสื้อชูชีพ เดินทางโดยรถยนต์ แนะนำให้ใช้ที่นั่งนิรภัยให้เหมาะสมตามวัย เดินทางโดยรถรับส่ง รถรับส่งต้องถูกต้องตามระเบียบของกรมขนส่งทางบก

1.10 การจัดให้มีระบบป้องกันภัยจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานพัฒนา เด็กปฐมวัย หมายถึง การจัดการให้มีการค้นหาภัยหรืออันตรายจากการกระทำของบุคคลอื่น มีการสำรวจร่างกายเด็กเป็นประจำทุกวันเมื่อมาถึงสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และก่อนกลับบ้าน มีบันทึกรอยบาดแผล จัดให้มีการรายงานเมื่อพบเห็นเด็กตกอยู่ในสภาพที่ต้องให้การช่วยเหลือเบื้องต้น รู้วิธีสื่อสารกับหน่วยฉุกเฉินทางการแพทย์รวมทั้งวิธีการส่งต่อเด็ก

1.11 การจัดให้มีระบบรับเหตุฉุกเฉิน ป้องกันอัคคีภัย/ภัยพิบัติตามความเสี่ยงของพื้นที่ หมายถึง มีแผนรับภัยฉุกเฉิน/ภัยพิบัติ จัดการฝึกซ้อมแผนประจำปี มีการติดตั้ง อุปกรณ์ มีระบบสัญญาณเตือนภัย มีหมายเลขโทรศัพท์หน่วยงานในพื้นที่เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน และระบบส่งต่อ

1.12 การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ หมายถึง มีการจัดการ เพื่อส่งเสริมสุขภาพ และดูแลการเจ็บป่วยเบื้องต้น มีแผนการดำเนินการตรวจสุขภาพอนามัย ประจำวัน ตรวจสุขภาพประจำปี และป้องกันควบคุมโรคติดต่อ อาคารมีพื้นที่ใช้สอย เป็นสัดส่วน มีแหล่งเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน มีห้องน้ำ ที่แปรงฟัน ที่ล้างมือ ให้เพียงพอ สะอาด ปลอดภัย มีระบบสุขาภิบาลที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทั้งสถานที่ ประกอบอาหาร น้ำดื่ม น้ำใช้ ชยะ และสิ่งปฏิกูล อุปกรณ์ภาชนะเพียงพอกับการใช้งาน ของเด็กทุกคน และดูแลความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

1.13 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน หมายถึง การสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างพ่อแม่หรือผู้ปกครอง กับสถานพัฒนา

เด็กปฐมวัยเกี่ยวกับตัวเด็กและการดำเนินงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการจัดกิจกรรมให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วม ให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

สรุปได้ว่า ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ การบริหารหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การบริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ การบริหารจัดการบุคลากรอย่างเป็นระบบ การบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ โครงสร้างและตัวอาคารมั่นคง ตั้งอยู่ในบริเวณและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย การจัดสภาพแวดล้อมของพื้นที่เล่น/สนามเด็กเล่น และสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคาร ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องใช้ให้ปลอดภัยเหมาะสมกับการใช้งานและเพียงพอ การส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเดินทางอย่างปลอดภัย การจัดให้มีระบบป้องกันภัยจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การจัดให้มีระบบรับเหตุฉุกเฉิน ป้องกันอัคคีภัย/ภัยพิบัติตามความเสี่ยงของพื้นที่ การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชน

ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

เป็นการดูแลพัฒนาการเด็กอย่างรอบด้าน ประกอบด้วย

1. มีแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มีการดำเนินงานและประเมินผล หมายถึง ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดทำแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ขึ้น และการดำเนินกิจกรรมต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1.1 สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาปฐมวัย/หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
- 1.2 กิจกรรมในแต่ละวันสามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจสังคม สติปัญญา ภาษา และการสื่อสาร
- 1.3 กิจกรรมที่จัดต้องเหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก
- 1.4 กิจกรรมที่จัดต้องเหมาะสมกับบริบทสังคม และวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 1.5 กิจกรรมที่จัดต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดกิจกรรมตาม

ความสามารถของเด็กและเปิดโอกาสให้เด็กเลือกทำกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจ

1.6 มีการประเมินผลหลังการจัดกิจกรรม และนำผลมาปรับปรุงการจัดกิจกรรมของครู และให้ความช่วยเหลือเด็กที่ยังไม่เกิดพฤติกรรมที่คาดหวังจากแผนการจัดประสบการณ์

1.7 กิจกรรมที่จัดมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับความจำเป็น และความต้องการช่วยเหลือพิเศษของเด็กเป็นรายบุคคล

2. การจัดพื้นที่/มุมประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นที่เหมาะสมอย่างหลากหลาย หมายถึง การจัดพื้นที่ มุมประสบการณ์การเรียนรู้อย่างน้อย 4 พื้นที่/มุม มีสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่หลากหลายและเพียงพอกับการทำกิจกรรมของเด็กในทุกพื้นที่/มุม มีการปรับเปลี่ยนสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ในพื้นที่/มุมตามความสนใจของเด็ก สอดคล้องกับบริบททางสังคมวัฒนธรรม และสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เด็กได้มีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมในทุกพื้นที่/มุม มีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของเด็กในขณะทำกิจกรรม

3. การเลือกใช้สื่อ/อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องเล่นและจัดสภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอกแหล่งเรียนรู้ ที่เพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัย หมายถึง การนำความรู้ ทักษะ และวัสดุ อุปกรณ์มาสร้างสิ่งของเครื่องใช้เพื่อแก้ปัญหา หรือสนองความต้องการของเด็ก ผ่านกระบวนการแก้ปัญหา ซึ่งสิ่งของเครื่องใช้สำหรับเด็กปฐมวัยไม่ได้หมายถึงคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต และสมาร์ตโฟนเท่านั้น แต่หมายถึงของเล่นของใช้ ในชีวิตประจำวันรอบตัวเด็ก เช่น ของใช้ประจำตัวเด็ก ของเล่นในมุมบทบาทสมมติ บล็อก ของเล่นสัมผัส ของเล่นประเภทกลไก กรรไกร กาว แวนชยาย เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องเล่นสนาม เป็นต้น แต่ถ้าใช้เครื่องมือสื่อหน้าจอ ประเภทโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือสมาร์ตโฟน จะต้องเลือกใช้ให้ปลอดภัยเหมาะสมตามช่วงอายุ และกำหนดเวลาให้เด็กอยู่หน้าจอ

4. การจัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม ในการดูแลสุขภาพ ความปลอดภัยชีวิตประจำวัน หมายถึง ครู ผู้ดูแลเด็ก จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพให้เด็กมีอุปนิสัยในการทำกิจวัตรประจำวัน เด็กอายุ 0-2 ปี ได้รับการแปรงฟันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ตั้งแต่มีฟันซี่แรกขึ้นโดยครู/ผู้ดูแลเด็ก หลังจากอาบน้ำทุกวัน เด็กอายุ 2 ปีขึ้นไป มีการจัดกิจกรรมแปรงฟันหลังอาหารกลางวันทุกวัน เพื่อการสร้างสุขนิสัยการแปรงฟันให้แก่เด็ก โดยมีครู/ผู้ดูแลเด็กควบคุมดูแลการแปรงฟันของเด็กและฝึกทักษะการแปรงฟันให้เด็ก

5. การตรวจสุขภาพอนามัยของเด็กประจำวัน ความสะอาดของร่างกาย ฟันและช่องปาก เพื่อคัดกรองโรคและการบาดเจ็บ หมายถึง การตรวจความสะอาด ครู/ผู้ดูแลเด็กตรวจฟันเด็กไปพร้อมกับการตรวจสุขภาพทั่วไปหรือตรวจภายหลังที่เด็กแปรงฟันแล้ว โดยใช้หลอดพลาสติกเล็ก ๆ

เชิญดูคราบจุลินทรีย์บนผิวฟัน ฟันที่สะอาดจะต้องไม่มีคราบติดออกมากับปลายหลอด หากพบว่า มีคราบติดออกมากับปลายหลอดแสดงว่าแปรงฟันไม่สะอาด ครู/ผู้ดูแลเด็ก ต้องแปรงซ้ำ ฝึกทักษะการแปรงฟันให้เด็กเพิ่ม และแนะนำให้ผู้ปกครองแปรงฟันเด็กที่บ้าน ทุกวัน ตรวจฟันผุและบันทึกการตรวจ ควรตรวจเทอมละ 1 ครั้ง หรือทุก 6 เดือน หากพบว่า ฟันมีรอยสีดำหรือเริ่มมีรูผุ ควรแนะนำให้ผู้ปกครองให้พาเด็กไปพบทันตบุคลากร

6. การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กได้สังเกต สัมผัส ลองทำ คิดตั้งคำถาม สืบเสาะหา ความรู้แก้ปัญหา จินตนาการ คิดสร้างสรรค์ โดยยอมรับความคิดและผลงานที่แตกต่างของเด็ก หมายถึง มีแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษา และการสื่อสาร มีการจัดกิจกรรมให้เด็กได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิด จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ มีการส่งเสริมให้เด็กได้แก้ปัญหาด้วยตนเองในชีวิตประจำวัน เปิดโอกาสให้เด็กพัฒนาทักษะกระบวนการคิดผ่านการเล่นอย่างอิสระ เปิดโอกาสให้เด็กทุกคน ได้นำเสนอผลงาน และมีพื้นที่จัดแสดงผลงานของเด็ก และสร้างบรรยากาศที่เด็กรู้สึกอบอุ่น กล้าคิดกล้าทำ ทำที่และคำถามกระตุ้นการคิดการยอมรับความคิด และผลงานที่แตกต่าง ของเด็กแต่ละคน ไม่เปรียบเทียบ ไม่ตีค่าหรือตัดสินผลงานเด็ก จัดสภาพแวดล้อม สื่อ อุปกรณ์ ที่เอื้อต่อการส่งเสริมการคิดและการลงมือทำงานของเด็ก

7. การจัดกิจกรรม และประสบการณ์ทางภาษาที่มีความหมายต่อเด็ก เพื่อการ สื่อสารอย่างหลากหลาย ฝึกฟัง พูด ถาม ตอบ เล่า และสนทนาตามลำดับขั้นตอนพัฒนาการ หมายถึง เปิดโอกาสให้เด็กได้สื่อสารความต้องการ และความรู้สึกด้วยภาษาท่าทาง และภาษาพูด อย่างเหมาะสมตามวัย และเด็กได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสม ด้วยการสร้างความรู้สึก มั่นใจที่จะพูดที่จะสื่อสาร มีเวลาให้เด็กแต่ละคนอย่างเพียงพอในการพูดแสดงความคิดเห็น แสดงความรู้สึก ตั้งคำถาม บอกเล่าประสบการณ์ ให้คำแนะนำและเสริมแรงทางบวก ไม่ทำให้ เด็กรู้สึกขาดความมั่นใจ ด้วยการตำหนิ เปรียบเทียบ ทำให้รู้สึกอาย หรือเสียหน้า มีแผนการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ทางภาษาที่หลากหลาย โดยให้ความสำคัญของภาษาแม่/ภาษาถิ่น เป็นลำดับต้น การออกแบบการจัดประสบการณ์เน้นการเรียนรู้ที่มีความสุขผ่านกิจกรรม และเล่นอย่างมีความหมายต่อเด็ก และสอดคล้องกับบริบทสังคมและวัฒนธรรมของเด็ก มีการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง การพูดผ่านกิจกรรม ที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมมีลักษณะการบูรณาการ สนุกสนาน และสร้างทัศนคติที่ดี ต่อการใช้ภาษา ครู/ผู้ดูแลเด็กเป็นแบบอย่างของผู้ฟังและผู้พูดที่ดี ทั้งด้านการใช้ภาษา และมารยาทที่ดีในการฟังและพูด มีการใช้สื่อและการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมทักษะการฟัง และการพูดให้กับเด็กอย่างเหมาะสม เช่น การจัดมุมหนังสือ มุมบทบาทสมมุติ มุมการเล่นหุ่น

และมีการสำรวจความสามารถในการพูด การได้ยิน หากพบว่ามามีเด็กที่มีปัญหาหรือความบกพร่องในการฟังและการพูด มีการให้ความช่วยเหลือในเบื้องต้นตามความต้องการจำเป็นของเด็ก และแนะนำผู้ปกครองหรือส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง เพื่อวินิจฉัยและให้ความช่วยเหลือต่อไป

8. การจัดให้เด็กมีประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล สิ่งต่าง ๆ สถานที่ และธรรมชาติรอบตัวด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ หมายถึง มีแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีความรู้เกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล และสถานที่แวดล้อมธรรมชาติรอบตัว สิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยการกำหนดสาระต้องเป็นเนื้อหาที่มีความหมายต่อเด็กสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใหม่กับความรู้ และประสบการณ์เดิมของเด็ก สาระที่กำหนดในแผนต้องยืดหยุ่น และพร้อมปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับความสนใจ และความต้องการของเด็ก จัดกิจกรรมมุ่งให้เด็กมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ สนใจสิ่งที่อยู่รอบตัว และเรียนรู้กระบวนการแสวงหาความรู้ หาคำตอบในสิ่งที่สงสัย ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การค้นคว้า สำรวจ ทดลอง รวบรวมข้อมูล และสรุปผล กิจกรรมที่จัดขึ้นมีทั้งกิจกรรมเดี่ยว และกิจกรรมกลุ่มที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ใช้สื่อ/อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ บริบทสังคม วัฒนธรรมท้องถิ่น และความสนใจของเด็ก จัดพื้นที่และโอกาสให้เด็กทุกคนได้นำเสนอสิ่งที่เด็กเรียนรู้ และผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของเด็ก

9. การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์เบื้องต้นตามวัย โดยเด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัส และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง หมายถึง มีแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์แบบบูรณาการ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เช่น การสังเกต การจำแนก การเปรียบเทียบ จำนวน การวัด มิติสัมพันธ์ (พื้นที่/ระยะ) แบบรูป ความสัมพันธ์และเวลา ผ่านกิจกรรมและการใช้ประสาทสัมผัสที่หลากหลาย นำความรู้ และทักษะพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์มาใช้ในชีวิตประจำวัน และบันทึกทักษะด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของเด็กเป็นรายบุคคล

10. การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีความสุข แจ่มใส ร่าเริง ได้แสดงออกด้านอารมณ์ ความรู้สึกดีต่อตนเอง โดยผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย ศิลปะ ดนตรี ตามความสนใจและความถนัด หมายถึง การจัดกิจกรรมให้เด็กทุกคนได้แสดงออกทางอารมณ์อย่างอิสระ โดยครู/ผู้ดูแลเด็ก ยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่ในการนำเสนอ การตอบสนองกับเด็ก และสนใจในสิ่งที่เด็กทำ จัดให้เด็กมีประสบการณ์ทางสุนทรียภาพ ผ่านงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหวร่างกายตามความสนใจและความถนัด ให้โอกาสเด็กได้ชื่นชมผลงาน

ของตนเองและผู้อื่น เพื่อสร้างความสุขและความภูมิใจในตัวเอง ครูเป็นแบบอย่างที่ดีควบคุม การแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม ทั้งทางสีหน้าและท่าทาง ครู/ผู้ดูแลเด็ก นำผลการประเมินหลังจากจัดกิจกรรมมาพิจารณาปรับปรุงวิธีการที่จะให้การช่วยเหลือเด็ก ที่ไม่มีความสุข/ไม่สำเร็จ

11. การจัดกิจกรรม และประสบการณ์ปลูกฝังคุณธรรมให้เด็กเฝ้าดี มีวินัย ซื่อสัตย์ รู้จักสิทธิ และหน้าที่รับผิดชอบของพลเมืองดี รักครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและประเทศชาติ ด้วยวิธีที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ หมายถึง มีแผนการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้เพื่อปลูกฝังให้เด็กมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ตามวัย โดยจัดในลักษณะการบูรณาการกับสาระการเรียนรู้ หรือจัดเป็นกิจกรรมเฉพาะเพื่อกระตุ้น ให้เด็กเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในเรื่องที่ใกล้ตัวเด็ก เข้าใจและนำสู่การปฏิบัติได้ง่าย จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยให้เด็กได้ลงมือทำได้คิดเชิงเหตุผลทางจริยธรรม เพื่อให้เด็กเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น การเรียนรู้ผ่านการฟังนิทานที่เชื่อมโยงสู่คุณธรรม จริยธรรม การเล่นเกมบทบาทสมมุติ นิทานหุ่น การสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นในชีวิตจริง อาจทำได้โดยการนำสถานการณ์ เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน มาเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ หรือการนำประสบการณ์ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปปรับใช้ได้ในชีวิตจริง ติดตามให้มีการ ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดเป็นพฤติกรรมความเคยชิน ส่งเสริมให้เด็กปฏิบัติตามกฎ กติกา มีความรับผิดชอบ ด้วยการใช้นัยเชิงบวก และจัดกิจกรรมการเป็นผู้นำ ผู้ตาม รู้จักสิทธิ และหน้าที่ตามวิถีประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และการมอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

12. การจัดกิจกรรมกับผู้ปกครองให้เตรียมเด็กก่อนจากบ้านเข้าสู่สถานพัฒนา เด็กปฐมวัย/โรงเรียน และจัดกิจกรรมช่วงปฐมนิเทศให้เด็กค่อยปรับตัวในบรรยากาศที่เป็นมิตร หมายถึง ก่อนถึงระยะเปลี่ยนผ่านจากบ้านไปสู่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จากชั้นเด็กเล็ก ไปสู่ชั้นถัดไป เด็กและผู้ปกครองจำเป็นจะต้องมีการเตรียมตัวเพื่อเด็กจะได้ปรับตัวได้ง่ายต่อ การเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิต เวลา กิจกรรมประจำวัน ไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ต้องเจอคนแปลก หน้า พบคนที่หลากหลาย กิจกรรมและกิจกรรมที่หลากหลายเปลี่ยนไปจากสภาพเดิม โดยครู/ ผู้ดูแลเด็ก จะเป็นคนสำคัญในการให้ข้อมูล และแนะนำว่าผู้ปกครองจะช่วยให้เด็กเตรียมตัว อย่างไร ซึ่งอาจหมายถึงการปรับเปลี่ยนเวลา และวิถีประจำวัน การนอน การตื่น การเปลี่ยน สถานที เป็นต้น ซึ่งผู้ปกครองสามารถที่จะทำความเข้าใจ และไปเตรียมเด็กตามลำดับ เพื่อให้เด็กได้เกิดความคุ้นเคย และปรับตัวได้ง่าย พ่อแม่หรือผู้ปกครอง ควรจะได้รวบรวม

ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก และสมรรถภาพเด็ก ที่จะนำมาให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อจะได้มีประวัติที่สมบูรณ์ ที่ครู/ผู้ดูแลเด็กจะได้ปฏิบัติต่อเด็กได้เหมาะสม ในกรณีที่เด็กมีโรคประจำตัว/ความต้องการพิเศษ หรือแม้แต่พื้นอารมณ์ของเด็ก ถ้าครูได้รู้จะได้วางแผนในการดูแลเด็กได้อย่างเหมาะสมเป็นรายบุคคล ซึ่งครู/ผู้ดูแลเด็ก ในชั้นจะต้องรวบรวมสิ่งที่เกิดขึ้นในชั้นของตัวจะได้ส่งให้ครูในชั้นต่อไป เมื่อรวบรวมแล้วต้องแลกเปลี่ยนระหว่างครูกับผู้ปกครอง และครูกับครูในชั้นต่อไป ทั้งประวัติสุขภาพ พัฒนาการ และการเจริญเติบโต

13. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการปรับตัวก่อนเข้ารับการศึกษาระดับที่สูงขึ้นแต่ละชั้น จนถึงการเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หมายถึง การเข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 1 เด็กจำเป็นต้องมีทักษะในการดูแลตัวเอง ทักษะทางอารมณ์สังคม ทักษะการเรียนรู้ในชั้นที่สูงขึ้น ทั้งเนื้อหาวิชาการ และวิธีการจัดการเรียนการสอน เด็กต้องมีความรับผิดชอบที่มากขึ้น ต้องช่วยเหลือตนเองมากขึ้น ครูชั้นประถมมักจะเน้นการเรียนการสอนทางวิชาการมากขึ้น การเรียนรู้ผ่านการเล่นน้อยลงเด็กต้องปรับตัว การเล่นเกมพักผ่อนน้อยลง การเอาใจใส่รายละเอียดความเป็นอยู่ และพฤติกรรมน้อยลง มีเนื้อหาความรู้ทางวิชาการ และการบ้านมากขึ้น พ่อแม่และเด็กจึงต้องปรับตัว พ่อแม่ต้องติดตามและกำกับ สนับสนุนให้เด็กได้ทำหน้าที่รับผิดชอบ ประสบความสำเร็จถือว่าเป็นการก้าวข้ามไปอีกขั้นของพัฒนาการอีกระดับหนึ่งที่สูงขึ้น ทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครองและเด็กจำเป็นต้องเตรียมตัวให้มากขึ้นก่อนเข้าสู่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1

สรุปได้ว่า ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การดูแลพัฒนาการเด็กอย่างรอบด้าน ประกอบด้วย มีแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย จัดพื้นที่/มุมประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นที่เหมาะสม เลือกใช้สื่อ/อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องเล่น และจัดสภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอกแหล่งเรียนรู้ ที่เพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัย จัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้อง ในการดูแลสุขภาพความปลอดภัย ตรวจสอบสุขภาพอนามัยของเด็กประจำวัน ความสะอาดของร่างกาย ฟันและช่องปาก จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กได้สังเกตสัมผัส ลองทำ คิดตั้งคำถาม สืบเสาะหาความรู้แก้ปัญหา จินตนาการ คิดสร้างสรรค์ จัดกิจกรรมและประสบการณ์ทางภาษา เพื่อการสื่อสารอย่างหลากหลาย จัดให้เด็กมีประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล สิ่งต่าง ๆ สถานที่ และธรรมชาติรอบตัว จัดกิจกรรมและประสบการณ์ด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์เบื้องต้น จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีความสุข แจ่มใส ร่าเริง ได้แสดงออกด้านอารมณ์ ความรู้สึกดีต่อตนเอง จัดกิจกรรมและประสบการณ์ปลูกฝังคุณธรรมให้เด็กใฝ่ดี มีวินัย ซื่อสัตย์ รู้จักสิทธิ และหน้าที่รับผิดชอบ

ของพลเมืองดี จัดกิจกรรมกับผู้ปกครองให้เตรียมเด็กก่อนจากบ้านเข้าสู่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย/โรงเรียน และจัดกิจกรรมช่วงปฐมนิเทศให้เด็กค่อยปรับตัวในบรรยากาศที่เป็นมิตร และจัดกิจกรรมส่งเสริมการปรับตัวก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นแต่ละชั้น จนถึงการเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย

เป็นคุณภาพของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย

1. สำหรับเด็กแรกเกิด-อายุ 2 ปี (2 ปี 11 เดือน 29 วัน)

1.1 เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัย หมายถึง เด็กมีน้ำหนักตัวเหมาะสมกับวัย และสูงดีสมส่วน มีบันทึกเป็นรายบุคคล ซึ่งประเมินผลการเจริญเติบโตของเด็กแต่ละคนด้วยชั่งน้ำหนัก วัดความยาว/ส่วนสูง นำผลมาลงในกราฟแสดงการเจริญเติบโตตามเกณฑ์อ้างอิงตามเพศและช่วงอายุ ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2558 (ประยุกต์จากองค์การอนามัยโลก) ตามเพศเป็นระยะๆทุก 3 เดือน อย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1.1.1 น้ำหนักตัวตามเกณฑ์อายุ (Weight for Age)

1.1.2 ความยาว/ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุ (Height for Age)

1.1.3 น้ำหนักตามเกณฑ์ความยาว/ส่วนสูง (Weight for Height)

นำมาแปลผลว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติหรือไม่ นำจำนวนเด็กที่อยู่ในเกณฑ์ปกติเทียบกับเด็กทั้งหมด

1.2 เด็กมีพัฒนาการสมวัย หมายถึง เด็กที่ได้รับการประเมินพัฒนาการ และผลการประเมินผ่านครบ 5 ด้าน โดยใช้เครื่องมือแฟ้มระวางและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) รวมถึงเด็กที่ตรวจพบพัฒนาการสงสัยล่าช้า และได้รับการติดตามให้ได้รับการกระตุ้นพัฒนาการ และประเมินซ้ำผลการประเมินผ่านทั้ง 5 ด้าน ภายใน 30 วัน ซึ่งคู่มือแฟ้มระวางและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) หมายถึง แบบประเมินพัฒนาการเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี เป็นการประเมินอย่างเป็นระบบจากพฤติกรรม พัฒนาการตามอายุของเด็กใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการกล้ามเนื้อใหญ่ ด้านกล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญา ด้านการรับรู้และเข้าใจภาษา ด้านการใช้ภาษา ด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม

2. สำหรับเด็ก อายุ 3 ปี-อายุ 6 ปี (ก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1)

2.1 เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัยที่เหมาะสม หมายถึง เด็กมีน้ำหนักตัวเหมาะสมกับวัยและสูงดีสมส่วน ประเมินผลการเจริญเติบโตของเด็กแต่ละคนด้วยชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง นำผลมาลงในกราฟแสดงการเจริญเติบโตตามเกณฑ์อ้างอิงตามเพศและช่วงอายุ ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2558 (ประยุกต์จากองค์การอนามัยโลก) ตามเพศ

เป็นระยะทุก 3 เดือน อย่างต่อเนื่อง เด็กมีสุขนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพตนเองตามวัย โดยเด็กได้เรียนรู้วิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมและปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และเด็กมีสุขภาพช่องปากดี ไม่มีฟันผุโดยเด็กได้รับการตรวจฟัน และบันทึกไว้เป็นรายบุคคล

2.2 เด็กมีพัฒนาสมวัย หมายถึง เด็กที่ได้รับการประเมินพัฒนาการ และผลการประเมินผ่านครบ 5 ด้าน โดยใช้เครื่องมือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) รวมถึงเด็กที่ตรวจพบพัฒนาการสงสัยล่าช้า และได้รับการติดตามให้ได้รับการกระตุ้นพัฒนาการ และประเมินซ้ำผลการประเมินผ่านทั้ง 5 ด้าน ภายใน 30 วัน ได้แก่ พัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ (GM), พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กและสติปัญญาสมวัย (FM), พัฒนาการด้านการรับรู้และเข้าใจภาษา (RL), พัฒนาการการใช้ภาษาสมวัย (EL), พัฒนาการช่วยเหลือตนเองและการเข้าสังคม (PS) และคู่มือ DSPM+ ขยายอายุ 5-6 ปี หมายถึง คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) ที่ขยายเพิ่มจากอายุ 5 ปี จนถึง 6 ปี ซึ่งมี 2 ส่วน คือ แบบบันทึกการเฝ้าระวัง 15 ข้อ ขยายเพิ่มจากอายุ 5 ปี แบ่งเป็น 3 ช่วงอายุ 5-5.6 ปี 5.6-6 ปี และ 6-6.6 ปี และแบบบันทึกการคัดกรอง 8 ข้อ สำหรับช่วงอายุ 5 ปี

2.3 เด็กมีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ สามารถเคลื่อนไหว และทรงตัวได้สมวัย หมายถึง เด็กมีพฤติกรรมที่ก้าวหน้าตามวัยด้านการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ สามารถเคลื่อนไหวและทรงตัวได้ตามวัย ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่ดีของการออกกำลังกาย อิริยาบถ ความคล่องตัวและกีฬา

2.4 เด็กมีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานงานระหว่างตากับมือตามวัย หมายถึง เด็กมีพฤติกรรมพัฒนาการที่ก้าวหน้าตามวัยด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กและการประสานงานระหว่างตากับมือ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่ดีของการทำงานละเอียด การแก้ไขปัญหา กิจวัตรประจำวัน และการอ่านเขียน

2.5 เด็กแสดงออก ราบรื่น แจ่มใส รู้สึกมั่นคงปลอดภัย แสดงความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นได้สมวัย หมายถึง เด็กมีการแสดงออกทางอารมณ์อย่างอิสระ ราบรื่น แจ่มใส รู้สึกมั่นคงปลอดภัย แสดงความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นได้

2.6 เด็กมีความสนใจ และร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสมวัย ซึ่งรวมการเล่น การทำงานศิลปะ ดนตรี กีฬา หมายถึง เด็กมีความสนใจและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสมวัย ซึ่งรวมการเล่น การทำงาน ศิลปะ ดนตรี กีฬา โดยให้เด็กได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น การฟังเพลง การร้องเพลง การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี การเล่นดนตรีประกอบจังหวะ การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น การร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เป็นต้น

2.7 เด็กสามารถอดทนรอคอย ควบคุมตนเอง ยับยั้งชั่งใจ ทำตามข้อตกลง คำนี้ถึง ความรู้สึกของผู้อื่น มีกาลเทศะ ปรับตัวเข้ากับสถานที่ใหม่ได้สมวัย หมายถึง เด็กสามารถอดทน รอคอย ควบคุมตนเอง ยับยั้งชั่งใจ รู้จักประหยัด อดออม ตามแนวทาง ของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การทำตามข้อตกลง คำนี้ถึงความรู้สึกของผู้อื่น มีกาลเทศะ ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ได้ เช่น อดทนรอคอยการทำกิจกรรมพร้อมเพื่อน การเข้าแถว ตามลำดับ

2.8 เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา เรียนรู้และสร้างสรรค์ หมายถึง เด็กบอก เกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล สถานที่แวดล้อมธรรมชาติ และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก โดยที่เด็กสามารถ พูดเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง พูดอธิบายสิ่งของได้ มีพื้นฐาน ด้านคณิตศาสตร์ สามารถ สังเกต จำแนก และเปรียบเทียบจำนวน มิติสัมพันธ์เวลาได้ เด็กสามารถคิดอย่างมีเหตุผล แก้ปัญหาได้สมวัย โดยที่เด็กสามารถอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุ และผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือ การกระทำได้ มีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ ที่แสดงออกได้ โดยที่เด็กมีการรับรู้และ แสดงความคิด ความรู้สึกผ่านสื่อได้ เด็กมีความพยายาม มุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานที่ได้รับ มอบหมายได้สำเร็จตามวัย

2.9 เด็กมีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสาร หมายถึง เด็กสามารถฟังผู้อื่นพูด จินจบ และสนทนาโต้ตอบสอดคล้องกับเรื่องที่ฟัง เล่าเรื่องราวต่อเนื่องได้ มีทักษะในการดู รูปภาพ สัญลักษณ์ การใช้หนังสือ รู้จักตัวอักษร การคิดเขียนคำ และการอ่านเบื้องต้นได้สมวัย และตามลำดับพัฒนาการ มีทักษะการวาด การขีดเขียนตามลำดับขั้นตอนพัฒนาการสมวัย นำไปสู่การขีดเขียนคำที่คุ้นเคยและสนใจ มีทักษะในการสื่อสารอย่างเหมาะสมโดยใช้ภาษาไทย เป็นหลักและคุ้นเคยกับภาษาอื่นด้วย

2.10 เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม คุณธรรม มีวิจัย และความเป็นพลเมืองดี หมายถึง เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้จากการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเรียนรู้ทางสังคม มีความเมตตา กรุณา วินัย ซื่อสัตย์ รับผิดชอบตนเองและส่วนรวม และมีค่านิยมที่พึงประสงค์ สมวัย เด็กเริ่มเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นกลุ่ม เป็นได้ทั้งผู้นำและผู้ตามสลับเปลี่ยนกันไป และแก้ไขข้อขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ เด็กภาคภูมิใจที่เป็นสมาชิกที่ดีในครอบครัว รู้สถานภาพ ของตน รู้ชื่อและบอกลักษณะของชุมชนและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และตระหนักถึงความเป็น พลเมืองที่ดีของประเทศไทย และภูมิภาคอาเซียน

สรุปได้ว่า ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย หมายถึง คุณภาพของเด็กปฐมวัย ทั้งสองช่วงวัย ประกอบด้วย สำหรับเด็กแรกเกิด-อายุ 2 ปี (2 ปี 11 เดือน 29 วัน) ได้แก่ เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัย และเด็กมีพัฒนาการสมวัย สำหรับเด็ก อายุ 3 ปี-อายุ 6 ปี

(ก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1) ได้แก่ เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัยที่เหมาะสม เด็กมีพัฒนาสมวัย เด็กมีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ สามารถเคลื่อนไหว และทรงตัว สมวัย เด็กมีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และการประสานงานระหว่างตากับมือตามวัย เด็กแสดงออก ร่าเริง แจ่มใส รู้สึกมั่นคงปลอดภัย แสดงความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่นได้สมวัย เด็กมีความสนใจ และร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสมวัย ซึ่งรวมการเล่น การทำงานศิลปะ ดนตรี กีฬา เด็กสามารถอดทนรอคอย ควบคุมตนเอง ยับยั้งชั่งใจ ทำตามข้อตกลง คำสั่งถึง ความรู้สึกของผู้อื่น มีกาลเทศะ ปรับตัวเข้ากับสถานที่ใหม่ได้สมวัย เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา เรียนรู้และสร้างสรรค์ เด็กมีพัฒนาการด้านภาษา และการสื่อสาร เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม คุณธรรม มีวินัย และเป็นพลเมืองดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุภานัน ศรีสอน (2556) ได้ศึกษา เรื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า 1) การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมและรายดานอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำแนกตาม ประเภทการณในการทำงาน และขนาดของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สรุปได้ดังนี้ 2.1 หัวหนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีประเภทการณในการทำงาน แตกต่างกัน มีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด อุบลราชธานี โดยรวมและรายดานไม่แตกต่างกัน 2.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็ก ขนาด กลางและขนาดใหญ่ มีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายดาน พบว่า ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน 3) ปัญหาการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารท้องถิ่นยังไม่มียโยบาย ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานอย่างแท้จริง ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กยังมีอัตราสวนระหว่างครูผู้ดูแลเด็กและเด็กไม่เป็นไปตามมาตรฐาน คือ มีครูผู้ดูแลเด็กน้อย แต่มีเด็กจำนวนมาก บางแห่งบริหารงานแบบอุปถัมภ์ ดานบุคลากร บุคลากรมีความรู้ ไม่ตรงกับสายงาน มีภาระงานมากเกินไป บุคลากรไม่มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย อาคารไม่ได้มาตรฐานตั้งอยู่ในพื้นที่ ของหน่วยงานอื่น ไม่มีบุคลากรที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องอาคารสถานที่โดยตรง ด้านวิชาการ

และกิจกรรมตามหลักสูตร มีปัญหา ด้านการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน การประกันคุณภาพ การศึกษา สื่อ วัสดุและหลักสูตรไม่สอดคล้องและตรงกับความต้องการของท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ขาดการประชาสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมในการจัดหา ทุนสนับสนุน ไม่มีแผนพัฒนาการศึกษา ร่วมกับชุมชนอย่างชัดเจน ด้านส่งเสริมเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัย ไม่มีการจัดตั้งเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน ไม่มีตัวแทนเพื่อ ดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานอื่น 4) ขอเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไข การดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารท้องถิ่นควรมีนโยบาย ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน จัดให้มีอัตราส่วนระหว่างครูผู้ดูแลเด็ก และเด็กให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด ควรตั้งงบประมาณ สนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่องทุกปี ดานบุคลากร ควรรับบุคลากรที่มีความรู้ตรงตามสายงานและบริหารงานบุคคลตามระเบียบกฎหมายที่กำหนด ผู้บริหาร ควรสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรตามความเหมาะสม ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อก่อสร้างอาคารเรียนในพื้นที่ขององค์กร ปกครองสวนท้องถิ่นและให้มีแบบแปลนที่ได้มาตรฐานและมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัด กิจกรรมเพื่อเสริมประสบการณ์ของเด็กปฐมวัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ควรส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กมีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน การประกันคุณภาพการศึกษา จัดหาสื่อ วัสดุการเรียนการสอน จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนและผู้ปกครอง ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย จัดให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กและชุมชนร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการจัดตั้งเครือข่าย อย่างชัดเจน ประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือกันพัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างชัดเจนและจริงจัง

อุษารัตน์ สาบ (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา ผลการวิจัย พบว่า

- 1) สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดยะลาตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง
- 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลในจังหวัดยะลา ตามความคิดเห็นของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตาม ตัวแปรเพศวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 3) ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา พบว่า 1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก ในเรื่องการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ควรจัดบุคลากรดูแลรับผิดชอบเด็กในอัตราที่เหมาะสมกับจำนวนเด็ก 2. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ควรจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย และเหมาะสมกับวัย และ 3. ด้านคุณภาพเด็กควรจัดกิจกรรมที่เน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์อย่างสม่ำเสมอ เช่น พุดจาสุภาพเรียบร้อย ไม่โกหก ไม่รังแกเพื่อน รู้จักทักทาย รู้จักการให้สละ และขอโทษ

เกษม พงษ์เดช (2558) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก: องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มี 3 ปัจจัย โดยปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมา รองลงมา คือ ทักษะและประสบการณ์การสอนที่ดีของผู้ดูแลเด็ก และด้านที่น้อยที่สุด คือ การจัดสรรงบประมาณขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เพียงพอ และเหมาะสม

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2554 มีความสำเร็จระดับมาก

ผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จัดสรรงบประมาณสำหรับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่เพียงพอ การเดินทางไปศูนย์พัฒนาเด็กเล็กลำบาก อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ ไม่เป็นสัดส่วน และห้องเรียนมีสภาพไม่ปลอดภัยต่อเด็ก การดูแลเด็กไม่ทั่วถึงเนื่องจากขาดบุคลากร เด็กเล็กส่วนใหญ่เป็นบุตรของแรงงานต่างด้าว รวมทั้งมีปัญหาด้านการสื่อสาร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่มีความพร้อมในทุก ๆ ด้านในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่มีรั้วรอบขอบชิด สำหรับป้องกันไม่ให้เกิดอันตราย สื่อกาเรียนการสอน ไม่ตรงกับความต้องการของครูผู้สอน ความไม่เข้าใจกันระหว่างผู้ปกครองกับผู้บริหาร ขาดความสามัคคีกันระหว่างผู้บริหารกับผู้ปกครอง มีเด็กฝากที่มาจากสายนักการเมือง ทำให้มีปัญหาในการบริหารจัดการ ความสามัคคี ความร่วมมือในหน่วยงาน มีน้อย

ผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนได้ให้ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีความพร้อมในการจัดการเรียน การสอน และส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กได้รับการศึกษาหรืออบรมอย่างต่อเนื่อง ขยายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐานและแบ่งเป็นสัดส่วน มีรั้วรอบขอบชิด ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ควรมีปราชญ์ชาวบ้านถ่ายทอดความรู้และวิถีชีวิต วัฒนธรรมให้กับเด็ก ควรเพิ่มบุคลากรผู้ดูแลเด็ก ควรให้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ควรให้มีรถรับส่งเด็กนักเรียน ควรมีผู้เชี่ยวชาญสำหรับเป็นที่ปรึกษาด้านวิชาการต่าง ๆ ผู้นำท้องถิ่นและผู้บริหารควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้เด็กเล็ก

วรชกุล ราชประโคน (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยรวมและรายดานอยู่ในระดับมาก โดยมี 3 ลำดับแรก ได้แก่ ดานบุคลากร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน 2) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเมื่อจำแนกตามอายุและขนาดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เมื่อจำแนกเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน พบว่าการปฏิบัติงานของครูไม่แตกต่างกัน 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้ครูผู้ดูแลเด็กเล็กได้รับการอบรมและพัฒนาให้มีความรู้ด้านปฐมวัยในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม มีการสอนเน้นให้เด็กกล้าแสดงออก และมีความมั่นใจในตนเองให้มากขึ้น จัดสถานที่ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสถานที่จอดรถรับ-ส่งเพียงพอ มีการประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กเล็ก เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เบญญาภา เอี่ยมสะอาด (2559) ได้ศึกษา เรื่อง แนวปฏิบัติตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติของสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการปฏิบัติตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามมาตรฐาน พบว่า มีระดับ

ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติ/เป็นจริงสูงสุด คือ มาตรฐานที่ 2 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ส่วนปัญหาที่มีความถี่สูงสุดคือปัญหาของมาตรฐานที่ 3 คุณภาพเด็กมาจากพื้นฐานการเลี้ยงดูเด็กในแต่ละครอบครัวแตกต่างกัน เด็กจึงมีลักษณะนิสัยที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาการปฏิบัติตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ของสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ พบว่ามีการปฏิบัติตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติครบถ้วนทุกมาตรฐาน

สำหรับการนำเสนอแนวปฏิบัติ และเงื่อนไขความสำเร็จในการปฏิบัติตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม การจัดทำแผนจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การประเมินและรายงานพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กของสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเชียงใหม่ และผลการตรวจสอบความความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปได้ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

ภาคิม จิรจตุพรกุล (2560) ได้ศึกษา เรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวม สภาพปัจจุบันมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพปัจจุบันด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กที่มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การบริหารงานอย่างเป็นระบบ มาตรการต้นความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม สำหรับสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนั้น ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย แต่ก็ยังพบปัญหาที่ต้องดำเนินการแก้ไข เช่น การจัดโครงสร้างการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่เป็นระบบและชัดเจน ครูผู้ดูแลเด็กยังไม่มีความเข้าใจที่ดีพอด้านการจัดทำแผนพัฒนา และการจัดทำหลักสูตร สถานที่จัดกิจกรรมไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก ด้านการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก สภาพปัจจุบันมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย และการจัดการกระบวนการพัฒนาด้านร่างกาย สำหรับสภาพปัญหาในภาพรวม พบว่า มีปัญหาน้อยที่สุด แต่จากการศึกษายังพบปัญหาในบางส่วน เช่น เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ ไม่ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ด้านคุณภาพเด็กสภาพปัจจุบัน พบว่า ทุกด้านมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

ซึ่งเป็นผลมาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ส่วนสภาพปัญหาด้านคุณภาพเด็กในภาพรวมอยู่ในระดับไม่มีปัญหา แต่ยังมีปัญหาในบางส่วน เช่น เด็กขาดการรู้จักระวังอุบัติเหตุต่อตนเองและผู้อื่น เด็กขาดการรู้จักอดทน และรอคอย เป็นต้น

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น ทำให้ทราบแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาในแต่ละด้าน เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการให้ชัดเจน รวมทั้งต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและองค์การบริหารส่วนตำบล เชียงดาวต้องร่วมกันจัดสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกอาคารให้มีความมั่นคงปลอดภัย และได้มาตรฐาน มีระบบป้องกันภัยหรือระบบรองรับเหตุฉุกเฉิน ครูผู้ดูแลเด็กต้องมีจำนวนเพียงพอและเหมาะสมต่อจำนวนเด็กและต้องได้เข้ารับการอบรมพัฒนาศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมให้เพิ่มมากขึ้น ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องเน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ครบทั้ง 4 ด้าน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ เด็กทุกคนจะต้องได้รับการตรวจสอบคุณภาพเป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่อง ครูผู้ดูแลเด็กทุกคนจะต้องสามารถสังเกตพฤติกรรมเด็ก และแก้ไขปัญหาเบื้องต้นได้ องค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาวต้องให้ความสำคัญกับการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างสม่ำเสมอ ด้านคุณภาพเด็ก เด็กทุกคนต้องมีพัฒนาการที่สมบูรณ์เหมาะสมตามวัย ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เด็กทุกคนต้องรู้จักการรอคอยและมีความอดทน ตลอดจนต้องมีสุขนิสัยในการดูแลตนเอง รู้จักระวังอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

วรรณิ เตนสมุทร (2560) ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า

- 1) ปัจจัยการบริหารของศูนย์เด็กเล็ก ทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์การ ด้านการพัฒนาบุคลากร และทีมงาน ด้านโครงสร้างขององค์การ ด้านกลยุทธ์และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 2) การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

คุณภาพเด็ก และการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก 3) ปัจจัยการบริหารกับการดำเนินงานตามศูนย์เด็กเล็ก สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r_{xy} = .812$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาบุคลากรและทีมงาน และด้านกลยุทธ์ มีอำนาจพยากรณ์ได้ร้อยละ 67.7 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน คือ $Z_y = .522X_3 + .348X_4$

รัตติยา ซาติประสพ (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมากส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรและด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรเป็นผู้ที่จบการศึกษาทางด้านการศึกษาปฐมวัยโดยตรง ควรสนับสนุนงบประมาณให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอ และควรจัดซื้อการเรียนให้ทันสมัยและเพียงพอ

จันทร์สุตา ทราชมอ (2562) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัย พบว่า 1. จากการศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐาน

การดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมและรายด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ 2. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่า อยากให้มีการสำรวจความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ด้านบุคลากร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยากให้บุคลากรเป็นสื่อกลางสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ผู้ปกครองเด็กส่วนใหญ่อยากให้มีการฝึกซ้อมอุบัติเหตุอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการซักซ้อมเมื่อเกิดอุบัติเหตุ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยากให้มีการพัฒนาด้านภาษาให้เด็กให้มากยิ่งขึ้น ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยากให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้เด็กได้ออกไปศึกษานอกสถานที่บ้าง ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้บริหารอยากให้บุคลากรผลิตสื่อนวัตกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้น

เบญจพร ต่ำคำดี (2562) ได้ศึกษา เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยางป่าเป้าจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบัน บริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยางป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ตามกระบวนการบริหารด้วยวงจรคุณภาพ PDCA ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีสภาพการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” 2. แนวทางการบริหารจัดการแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยางป่าเป้า จังหวัดเชียงราย 1) แนวทางด้านการบริหารจัดการ ควรแต่งตั้งบุคลากรที่รับผิดชอบงานให้ชัดเจน มีการวางแผน นำแผนไปสู่การดำเนินงานตามขั้นตอน และประเมิน

ติดตามอย่างเป็นระบบ 2) แนวทางด้านบุคลากร ควรมีการจัดทำแผนงานบุคลากรกำหนดอัตราส่วนของครูต่อเด็กปฐมวัยเพียงพอต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3) แนวทางด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ส่งเสริมให้มีการวางแผนฝึกซ้อมป้องกันอุบัติเหตุ และรักษาความปลอดภัย 4) แนวทางด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา และมีการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ มีกระบวนการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้แผนจัดประสบการณ์เป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ 5) แนวทางด้านความร่วมมือ และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จัดให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันระหว่าง ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วม เพื่อปรึกษาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 6) แนวทางด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบประสาน ดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สุชาติ นิตย์ คันธรินทร์ (2562) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลสร้างคือ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพและปัญหาในการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลสร้างคือ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร ดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ พบว่า ในด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และด้านคุณภาพเด็กยังไม่เป็นระบบและยังไม่หลากหลายที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กเล็ก เช่น สื่อและอุปกรณ์มีสภาพไม่เพียงพอต่อการจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ การจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

1.2 ปัญหาปัจจุบันเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลสร้างคือ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กมีทักษะความรู้และความเข้าใจในการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กอยู่ในระดับน้อย

2. แนวทางในการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ได้แก่ 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ และ 3) การนิเทศภายใน

3. ผลการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการดำเนินงานในตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก แห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลสร้างค้อ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดสกลนคร

3.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ ความเข้าใจ ในการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.31)

3.2 การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ โดยภาพรวม พบว่า
1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.88 และมีความก้าวหน้าร้อยละ 33.00 2) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.85 และมีความก้าวหน้า ร้อยละ 28.20 3) ด้านคุณภาพเด็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เฉลี่ยเท่ากับ 3.80 และมีความก้าวหน้า ร้อยละ 31.80 สรุปโดยภาพรวมในวงรอบที่ 2 สูงกว่าวงรอบที่ 1 เฉลี่ยเท่ากับ 3.84 และมีความก้าวหน้าร้อยละความก้าวหน้า เท่ากับ 29.00

3.3 การนิเทศภายใน พบว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้รับความรู้ความเข้าใจ และทักษะตลอดจนเทคนิควิธีการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติได้เป็นอย่างดี

ศเนศพล อินทร์จันทร์ (2563) ได้ศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.97) และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.58$, S.D. = 0.98) 2. ผลการศึกษา แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ได้แก่ 2.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก ควรมีการจัดงบประมาณ พัฒนาอาคารสถานที่ จัดอัตรากำลังครู 2.2 ครู/ผู้ดูแลเด็ก จัดหาสื่อ อุปกรณ์ให้เพียงพอ การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การนิเทศ 2.3 คุณภาพเด็ก ส่งเสริม การดูแลสุขภาพ กล้าแสดงออก มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการคิด การใช้ภาษา

วัชรา พรรณรังสี (2562) ได้ศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเทิดไทย อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลเทิดไทย อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมาก 2) การดำเนินงานตาม มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหาร

ส่วนตำบลเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชนะชัย คงมั่น (2564) ได้ศึกษา เรื่อง ศึกษาสภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.43) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดด้านการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.41) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมเด็กในระยะเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในขั้นถัดไป ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.49) มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

เมธิณี กองทอง (22 พฤษภาคม 2564) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยพัฒนาแบบสอบถามชนิดมาตรวัด 5 ระดับ จำนวน 33 ข้อ นำมาทดสอบความตรงและความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้นำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ส่งเสริมการจัดการศึกษาและผู้ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 226 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบ t-test, F-test, MANOVA และ Pearson Correlation ผลวิจัยปรากฏว่า การบริหารจัดการศึกษามีค่าเฉลี่ยระดับมาก 3.55 (S.D. 50) ค่าเฉลี่ยการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือน ค่าเฉลี่ยการบริหารงานวิชาการมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig .000) จำแนกตามกลุ่มอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน

สถาพร บุญวังทอง (2565) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านบุคลากร 2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้นสังกัดและประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ข้อเสนอแนะสำหรับพัฒนาการบริหารงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรจัดโครงสร้างการบริหารงานอย่างชัดเจนและเหมาะสม ครูควรทุ่มเทและเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่ผู้ประกอบอาหารควรคำนึงถึงหลักโภชนาการ ควรมีมาตรการเพื่อความปลอดภัย ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณรอบอาคารควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม ความสนใจและความถนัดของเด็ก สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้รับทราบเกี่ยวกับดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

วิศรุทธิ์ เทพสุรินทร์ (1 เมษายน – 14 พฤษภาคม 2564) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ผลการวิจัย พบว่า 1) ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเห็นที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก มีการจัดการสภาพแวดล้อมภายในอาคาร ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องใช้ให้ปลอดภัยเหมาะสมกับการใช้งานและเพียงพอ รองลงมา คือ จัดให้มีพื้นที่มุมประสบการณ์ และแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และมีการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ ตามลำดับ และความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการบริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ 2) ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ความเห็นที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก มีการจัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมในการดูแลสุขภาพ ความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน รองลงมา คือ มีการตรวจสุขภาพร่างกาย ฟันและช่องปาก สายตา หู ตามกำหนด และมีการเฝ้าระวังติดตาม

การเจริญเติบโตของเด็กเป็นรายบุคคล บันทึกผลภาวะโภชนาการอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ และความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการจัดพื้นที่มุมประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นที่เหมาะสมอย่างหลากหลาย และ 3) ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัยในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ความเห็นที่มีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก เด็กสามารถอดทนรอคอย ควบคุมตนเอง ยับยั้งชั่งใจ ทำตามข้อตกลง คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น มีกาลเทศะ ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ ได้สมวัย รองลงมา คือ เด็กมีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ ที่แสดงออกได้สมวัย และเด็กบอกเกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล สถานที่แวดล้อมธรรมชาติ และสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก ได้สมวัย ตามลำดับ และความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เด็กมีน้ำหนักร่างกายเหมาะสมกับวัยและสูงดี สมส่วน ซึ่งมีบันทึกเป็นรายบุคคล

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง จำแนกตาม อายุ ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา ดังนี้ 1) ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ แตกต่างกันในด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ส่วนในด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยไม่แตกต่างกัน 2) ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ แตกต่างกันในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 และ 3) ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ แตกต่างกันในด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

ผุสดี อินทร์ผาย (2564) ได้ศึกษา เรื่อง การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1. การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย 2) ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และ 3) ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 2. การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนา

เด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่ง และขนาดของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กชกร แสนทาใจ (2565) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า 1) ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง และระดับการศึกษา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

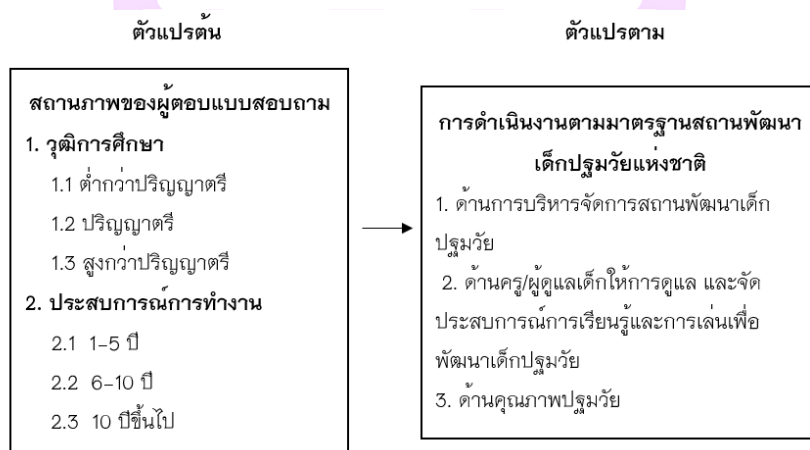
กิตติศักดิ์ แสนอุบล (28 พฤษภาคม 2564) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมอยู่ระดับมากและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กโดยภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ มาตรฐานด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 2) แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหาร ครูและบุคลากร สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรดำเนินการ ดังนี้ 1. มาตรฐานด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรสร้างเครือข่ายทางการศึกษาเชิงพื้นที่ เพื่อร่วมพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2. มาตรฐานด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ควรปรับปรุงอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน รวมถึงมีมาตรการป้องกันโรคติดต่อและมาตรการป้องกันอันตราย 3. มาตรฐานด้านบุคลากร ควรวางแผนอัตรากำลังให้เพียงพอและส่งเสริมบุคลากรให้ได้รับการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ 4. มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุน ควรพัฒนาระบบการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ สร้างกลไกความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อระดมทรัพยากรสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 5. มาตรฐานด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ควรพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ออกแบบแผนจัดประสบการณ์เรียนรู้

ให้มีความหลากหลาย และ 6. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ

มยุรี ศรีฆาวงค์ (17-23 เมษายน 2565) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพการดำเนินงานตาม มาตรฐานการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดน่าน ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดน่าน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) ผลการวิเคราะห์ การเปรียบเทียบตามสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดน่าน จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มากำหนดเป็นตัวแปรตาม ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านคุณภาพปฐมวัย ส่วนตัวแปรต้น ได้แก่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำนวน 16 แห่ง รวมทั้งสิ้นจำนวน 123 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรทางการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย รวมทั้งสิ้นจำนวน 97 คน โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน (สมชาย วรภิเษมสกุล, 2554) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตาราง 1 แสดงข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เทศบาลตำบลเมืองพาน	4	3
เทศบาลตำบลสันมะเค็ด	10	9
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฮ้อ	11	9
องค์การบริหารส่วนตำบลธารทอง	8	6
องค์การบริหารส่วนตำบลสันติสุข	7	5

ตาราง 1 (ต่อ)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
องค์การบริหารส่วนตำบลดอยงาม	8	6
องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยม	10	9
องค์การบริหารส่วนตำบลเจริญเมือง	11	9
องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุง	7	5
องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ	7	5
องค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว	11	9
องค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง	6	5
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่เย็น	3	2
องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองพาน	9	7
องค์การบริหารส่วนตำบลทานตะวัน	7	5
องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงห้า	4	3
รวม	123	97

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิด Likert (สมชาย วรกีเกษมสกุล, 2554) ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
2. ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย
3. ด้านคุณภาพปฐมวัย

โดยกำหนดค่าคะแนนช่วงน้ำหนักแบบสอบถามเป็น 5 ระดับ แต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

ระดับ 5 คะแนน หมายถึง การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
แห่งชาติ อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 คะแนน หมายถึง การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
แห่งชาติ อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 คะแนน หมายถึง การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
แห่งชาติ อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 คะแนน หมายถึง การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
แห่งชาติ อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 คะแนน หมายถึง การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
แห่งชาติ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยทำการศึกษาและดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีขั้นตอน
ในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จากบทความ ตำรา เอกสาร
และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวัด
2. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. กำหนดประเด็นที่ต้องการสร้างแบบสอบถาม
4. สร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับประเด็นที่กำหนดแล้วนำเครื่องมือเสนอต่อ
อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม
5. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยนำเครื่องมือวัดที่ตรวจแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอำ รองคณบดีฝ่ายแผนงานและพัฒนา
คุณภาพนิสิต อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

5.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎี
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

5.3 นางโสภกา อุปมาน ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลตำบลสันทราย
มหารวงศ์

6. นำผลการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของผู้เชี่ยวชาญ
แต่ละท่าน คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of

Congruence: IOC) แล้วเลือกดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปไว้ใช้และปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้มีความตรงตามเนื้อหา รวมถึงการใช้ภาษา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ซึ่งข้อคำถามแต่ละข้อมีความสอดคล้องหรือไม่ มีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามถูกต้อง สอดคล้องตรงกับวัตถุประสงค์

คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีสอดคล้องตรงกับวัตถุประสงค์

คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถาม ไม่สอดคล้อง ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์

โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of

Congruence: IOC) พบว่า ทุกข้อคำถาม อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

7. ปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและไปนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ

8. นำเครื่องมือวัดที่ได้ทำการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์การหาความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha-Coefficient) (สมชาย วรกิจเกษมสกุล, 2554) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .964

9. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสืออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย เพื่อตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกให้แก่บุคลากรทางการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 97 ชุด และกำหนดขอรับคืนภายใน 30 วัน

4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามมาได้ทั้งหมด จำนวน 97 ฉบับ มีความสมบูรณ์ จำนวน 97 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ทำการเก็บข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ วิเคราะห์ผลเป็นร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และโดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามการประเมินค่า (Rating Scale)

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ใช้การเปรียบเทียบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญโดยการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffe's Method) (สมชาย วรภิเษมสกุล, 2554)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้แก่ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Check List) นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) เป็นรายชื่อใช้การวิเคราะห์คำนวณ ค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านคุณภาพปฐมวัย ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิด Likert การวิเคราะห์คำนวณโดยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบ

การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ใช้การเปรียบเทียบการวิเคราะห์

ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe's Method) (สมชาย วรรณเกษมสกุล, 2554)

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามแต่ละข้อโดยใช้สูตร IOC

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ

R แทน คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[\frac{1 - \sum S_i^2}{S_T^2} \right]$$

เมื่อ α คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

S_i คือ ความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

k คือ จำนวนข้อของแบบสอบถาม

S_T คือ ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่หรือจำนวนข้อมูลที่ต้องการหาร้อยละ

n แทน จำนวนของข้อมูลทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ร้อยละ

x แทน ความถี่หรือจำนวนข้อมูล

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x แทน คะแนนแต่ละคน

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง

$(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

n แทน จำนวนกลุ่มเป้าหมาย

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบองค์ประกอบเดียว (One-Way Analysis of Variance) หากพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้สูตร

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ค่าแจกแจงของ F (f -Distribution)

MS_B แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (Mean Square Between Group)

MS_W แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม (Mean Square with in Group)

3.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

$$S = \sqrt{(K-1)F_{(a;df_1,df_2)}} \sqrt{MS_E \left[\sum_{j=1}^k \frac{(c_j)^2}{n_j} \right]}$$

เมื่อ S แทน ค่าวิกฤตของ Scheffe

K แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่นำมาเปรียบเทียบกัน

α ; df_1, df_2 แทน เปิดค่า F ในตารางแจกแจงค่า F ที่ α มีค่า 0.05
 และ df_1 คือ ค่า df_g ถ้าเป็นการวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียวในตาราง
 วิเคราะห์ความแปรปรวน ส่วน df_2 คือ ค่า df_w หรือค่า df_E ค่าใดค่าหนึ่ง

MS_E แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของตารางความแปรปรวน

c_j แทน ค่าสัมประสิทธิ์ Contrast ซึ่งจะมีค่าเป็น 1, -1, 1, -1....

n_j แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ในครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม โดยแบ่ง ออกเป็น 3 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	7	7.22
หญิง	90	92.78
รวม	97	100

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นเพศชาย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 7.22 และเพศหญิง จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 92.78

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 30 ปี	5	5.15
30-39 ปี	27	27.84
40-49 ปี	49	50.51
50 ปีขึ้นไป	16	16.50
รวม	97	100

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นอายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 5.15 อายุระหว่าง 30-39 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 27.84 อายุระหว่าง 40-49 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 50.51 และอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50

ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	11	11.34
ปริญญาตรี	73	75.26
สูงกว่าปริญญาตรี	13	13.40
รวม	97	100

จากตาราง 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวุฒิการศึกษา มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11.34 การศึกษาปริญญาตรี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 75.26 และการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 13.40

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1-5 ปี	15	15.46
6-10 ปี	19	19.59
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	63	64.95
รวม	97	100

จากตาราง 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน มีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 15.46 ประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 19.59 และประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 64.95

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานตามมาตรฐาน
สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ภาพรวมแต่ละด้าน

ข้อที่	ด้าน	n = 97		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	การบริหารจัดการสถานพัฒนา เด็กปฐมวัย	4.39	.54	มาก	3
2	ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและ จัดประสบการณ์การเรียนรู้และ การเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.41	.52	มาก	2
3	คุณภาพของเด็กปฐมวัย	4.49	.54	มาก	1
	รวมเฉลี่ย	4.42	.51	มาก	

จากตาราง 6 พบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.49$) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.41$) ซึ่งอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.39$) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย รายด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ข้อที่	ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	n = 97		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ	4.37	.65	มาก	8
2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.43	.59	มาก	4
3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ	4.33	.66	มาก	10
4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการบุคลากรอย่างเป็นระบบ	4.36	.68	มาก	9
5	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ	4.43	.68	มาก	5

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนา เด็กปฐมวัย	n = 97		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
6	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีโครงสร้างและ ตัวอาคารมั่นคง ตั้งอยู่ในบริเวณและ สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและมีการ กำกับติดตามผลการดำเนินงาน เป็นประจำ	4.39	.69	มาก	6
7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดความ ปลอดภัยของพื้นที่เล่น/สนามเด็กเล่น และสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร	4.29	.75	มาก	12
8	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัด สภาพแวดล้อมภายในอาคาร ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องใช้ให้ปลอดภัย เหมาะสมกับการใช้งานและเพียงพอ	4.32	.65	มาก	11
9	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมให้ เด็กปฐมวัยเดินทางอย่างปลอดภัย	4.49	.60	มาก	1
10	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้มีระบบ ป้องกันภัยจากบุคคลทั้งภายในและ ภายนอกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.37	.60	มาก	7
11	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้มีระบบ รับเหตุฉุกเฉิน ป้องกันอัคคีภัย/ภัย พิบัติตามความเสี่ยงของพื้นที่	4.28	.69	มาก	13
12	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริม สุขภาพและการเรียนรู้	4.47	.65	มาก	2
13	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมการ มีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน	4.46	.63	มาก	3
รวมเฉลี่ย		4.39	.54	มาก	

จากตาราง 7 พบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเดินทางอย่างปลอดภัย ($\bar{X} = 4.49$) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.47$) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ($\bar{X} = 4.46$) ซึ่งอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้มีระบบรับเหตุฉุกเฉิน ป้องกันอัคคีภัย/ภัยพิบัติตามความเสี่ยงของพื้นที่ ($\bar{X} = 4.28$) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานตามมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย รายด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้ การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

ข้อที่	ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและ จัดประสบการณ์การเรียนรู้และการ เล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	n = 97		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีแผนจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย มีการดำเนินงาน และประเมินผล	4.47	.58	มาก	5
2	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดพื้นที่/มุมประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่นที่เหมาะสม อย่างหลากหลาย	4.34	.64	มาก	10
3	ครู/ผู้ดูแลเด็กเลือกใช้สื่อ/อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องเล่นและจัด สภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอกแหล่ง เรียนรู้ ที่เพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัย	4.27	.68	มาก	13

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและ จัดประสบการณ์การเรียนรู้และ การเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	n = 97		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
4	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือ ปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม ในการดูแล สุขภาพความปลอดภัยชีวิตประจำวัน	4.47	.63	มาก	6
5	ครู/ผู้ดูแลเด็กตรวจสุขภาพอนามัยของเด็ก ประจำวัน ความสะอาดของร่างกาย ฟันและช่องปากเพื่อคัดกรองโรค และการบาดเจ็บ	4.43	.63	มาก	8
6	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กได้ สังเกต สัมผัส ลองทำ คิดตั้งคำถาม สืบเสาะหาความรู้แก้ปัญหา จินตนาการ คิดสร้างสรรค์ โดยยอมรับความคิด และผลงานที่แตกต่างของเด็ก	4.34	.66	มาก	11
7	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรม และประสบการณ์ ทางภาษาที่มีความหมายต่อเด็ก เพื่อการ สื่อสารอย่างหลากหลาย ฟัง ฟัง พูด ถาม ตอบ เล่า และสนทนาตามลำดับขั้นตอน พัฒนาการ	4.46	.59	มาก	7
8	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดให้เด็กมีประสบการณ์เรียนรู้ เกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล สิ่งต่าง ๆ สถานที่ และธรรมชาติรอบตัวด้วยวิธีการ ที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ	4.49	.54	มาก	4
9	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมและประสบการณ์ ด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์เบื้องต้น ตามวัย โดยเด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัส และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	4.29	.71	มาก	12

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและ จัดประสบการณ์การเรียนรู้และ การเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	n = 97		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
10	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมี ความสุข แจ่มใส ร่าเริง ได้แสดงออก ด้านอารมณ์ ความรู้สึกดีต่อตนเอง โดยผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย ศิลปะ ดนตรีตามความสนใจ และความถนัด	4.53	.60	มาก ที่สุด	2
11	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรม และประสบการณ์ ปลูกฝังคุณธรรมให้เด็กไฟดี มีวินัย ซื่อสัตย์ รู้จักสิทธิ และหน้าที่รับผิดชอบของพลเมือง ดี รักครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและ ประเทศชาติด้วยวิธีที่เหมาะสมกับวัย และพัฒนาการ	4.51	.58	มาก ที่สุด	3
12	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมกับผู้ปกครอง ให้เตรียมเด็กก่อนจากบ้านเข้าสู่ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย/โรงเรียน และจัดกิจกรรมช่วงปฐมนิเทศให้เด็ก ค่อยปรับตัวในบรรยากาศที่เป็นมิตร	4.65	.65	มาก ที่สุด	1
13	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมส่งเสริมการปรับตัว ก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น แต่ละชั้น จนถึงการเป็นนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษา ปีที่ 1	4.36	.65	มาก	9
รวมเฉลี่ย		4.41	.52	มาก	

จากตาราง 8 พบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย
ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนา
เด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมกับผู้ปกครองให้เตรียมเด็กก่อน จากบ้านเข้าสู่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย/โรงเรียน และจัดกิจกรรมช่วงปฐมนิเทศให้เด็ก ค่อยปรับตัวในบรรยากาศที่เป็นมิตร ($\bar{X} = 4.65$) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีความสุข แจ่มใส ร่าเริง ได้แสดงออกด้านอารมณ์ ความรู้สึกดีต่อตนเอง โดยผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย ศิลปะ ดนตรีตามความสนใจ และความถนัด ($\bar{X} = 4.53$) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรม และประสบการณ์ปลูกฝังคุณธรรมให้เด็กได้ มีวินัย ซื่อสัตย์ รู้จักสิทธิ และหน้าที่รับผิดชอบ ของพลเมืองดี รักครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและประเทศชาติด้วยวิธีที่เหมาะสมกับวัย และพัฒนาการ ($\bar{X} = 4.51$) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครู/ผู้ดูแลเด็กเลือกใช้สื่อ/อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องเล่นและจัดสภาพแวดล้อมภายใน- ภายนอกแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัย ($\bar{X} = 4.27$) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานตามมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย รายงานคุณภาพของเด็ก ปฐมวัย

ข้อที่	ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย	n = 97		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการเจริญเติบโตสมวัย	4.52	.58	มาก ที่สุด	4
2	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีพัฒนาการสมวัย	4.51	.60	มาก ที่สุด	6
3	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีสุขนิสัยที่เหมาะสม	4.55	.56	มาก ที่สุด	2
4	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ สามารถเคลื่อนไหว และทรงตัวได้สมวัย	4.52	.60	มาก ที่สุด	5

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย	n = 97		ระดับ	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
5	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและการประสานงานระหว่างตากับมือตามวัย	4.54	.60	มากที่สุด	3
6	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแสดงออกว่าเริง แจ่มใส รู้สึกมั่นคงปลอดภัย แสดงความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นได้สมวัย	4.56	.56	มากที่สุด	1
7	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสนใจ และร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสมวัย ซึ่งรวมการเล่น การทำงาน ศิลปะ ดนตรี กีฬา	4.49	.61	มาก	7
8	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถอดทนรอคอย ควบคุมตนเอง ยับยั้งชั่งใจ ทำตามข้อตกลง คำเนิ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น มีกาลเทศะ ปรับตัวเข้ากับสถานที่ใหม่ได้สมวัย	4.36	.63	มาก	11
9	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญา เรียนรู้และสร้างสรรค์	4.46	.61	มาก	9
10	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสาร	4.39	.67	มาก	10
11	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพัฒนาการด้านสังคม คุณธรรม มีวิสัยและความเป็นพลเมืองดี	4.48	.65	มาก	8
รวมเฉลี่ย		4.49	.54	มาก	

จากตาราง 9 พบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแสดงออก ร่าเริง แจ่มใส รู้สึกมั่นคงปลอดภัย แสดงความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นได้สมวัย ($\bar{X} = 4.56$) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสุขนิสัยที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.55$) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และการประสานงานระหว่างตากับมือตามวัย ($\bar{X} = 4.54$) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถอดทนรอคอย ควบคุมตนเอง ยับยั้งชั่งใจ ทำตามข้อตกลง คำเนิ่งถึงความรู้สึกของผู้อื่น มีกาลเทศะ ปรับตัวเข้ากับสถานที่ใหม่ได้สมวัย ($\bar{X} = 4.36$) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามวุฒิการศึกษา

	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		F	P-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1 ตามการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.37	.55	4.44	.49	4.11	.70	2.153	.122
2 ตามครู/ผู้ดูแลเด็ก/ให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.39	.53	4.46	.47	4.16	.71	1.832	.166
3 ตามคุณภาพของเด็กปฐมวัย	4.42	.56	4.54	.49	4.27	.72	1.535	.221
โดยรวม	4.39	.53	4.47	.46	4.17	.69	2.015	.139

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงรายทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามครู/ผู้ดูแลเด็ก/ให้การดูแล และจัดประสบการณ์เรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และตามคุณภาพของเด็กปฐมวัย ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามประเภทการทำงาน

	1-5 ปี		6-10 ปี		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป		F	P-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1 ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.17	.63	4.58	.41	4.38	.53	2.538	.084
2 ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.23	.60	4.52	.45	4.42	.45	1.406	.250
3 ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย	4.39	.59	4.57	.52	4.49	.53	.445	.642
โดยรวม	4.26	.58	4.56	.44	4.42	.50	1.486	.232

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประเภทการทำงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงรายทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัย เรื่อง การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย เป็นการวิจัยและพัฒนาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำนวนทั้งสิ้น 123 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำนวนทั้งสิ้น 97 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นการตอบคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) วิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยดังหัวข้อย่อยต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ผลปรากฏตามรายละเอียดดังนี้

1. ผลการศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย รองลงมา คือ ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แต่ละด้านสรุปผล ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเดินทางอย่างปลอดภัย รองลงมา คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ รองลงมา คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดให้มีระบบรับเหตุฉุกเฉิน ป้องกันอัคคีภัย/ภัยพิบัติตามความเสี่ยงของพื้นที่ โดยทุกข้อ ในด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมกับผู้ปกครองให้เตรียมเด็ก ก่อนจากบ้านเข้าสู่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย/โรงเรียน และจัดกิจกรรมช่วงปฐมนิเทศให้เด็ก ค่อยปรับตัวในบรรยากาศที่เป็นมิตรอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ครู/ผู้ดูแลเด็ก จัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีความสุข แจ่มใส ร่าเริง ได้แสดงออกด้านอารมณ์ ความรู้สึกดี ต่อตนเอง โดยผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย ศิลปะ ดนตรีตามความสนใจ และความถนัด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรม และประสบการณ์ปลูกฝัง คุณธรรมให้เด็กได้ มีวินัย ซื่อสัตย์ รู้จักสิทธิ และหน้าที่รับผิดชอบของพลเมืองดี รักครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและประเทศชาติด้วยวิธีที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครู/ผู้ดูแลเด็กเลือกใช้สื่อ/อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องเล่นและจัดสภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอกแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัย อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แสดงออกว่าแจ่มใส ร่าเริง รู้สึกมั่นคงปลอดภัย แสดงความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นได้สมวัย อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสุขนิสัยที่เหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพัฒนาการ ด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และการประสานงานระหว่างตากับมือตามวัยอยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถอดทนรอคอย ควบคุมตนเอง ยับยั้งชั่งใจ ทำตามข้อตกลง คำนิ่งถึง ความรู้สึกของผู้อื่น มีกาลเทศะ ปรับตัวเข้ากับสถานที่ใหม่ได้สมวัยอยู่ในระดับมาก

เด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ไม่แตกต่างกัน

2.3 ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยการดำเนินงานตามมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนา เด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านครู/ผู้ดูแลเด็ก ให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลภาพรวมและรายด้าน จำแนกตาม วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่สำคัญและสามารถนำมา อภิปรายผลได้ ดังต่อไปนี้

1. การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคคลากรทางการศึกษาต่างก็มีความรู้ ความสามารถ ที่เท่าเทียมกันในดำเนินงานของตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ไม่ว่าจะ เป็น ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและ จัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และคุณภาพของเด็กปฐมวัย และสามารถดำเนินงานตามจุดมุ่งหมายของการปฏิบัติงานตามมาตรฐานได้ ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ ผุสดี อินทร์ผาย (2564) ได้ศึกษา เรื่อง การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี พบว่าการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี สรุปลงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กชกร แสนทาใจ (2565) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และอภิปรายผลรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยเดินทางอย่างปลอดภัย มีการจัดการส่งเสริมสุขภาพ และดูแลการเจ็บป่วยเบื้องต้น และมีแหล่งเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน มีการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างพ่อแม่หรือผู้ปกครองกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับตัวเด็ก และการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรสุดา ทราชมอ (2562) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการควบคุมคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ มีนโยบายในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ชัดเจน และมีการสำรวจความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ แสนอุบล (2564) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพและแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเริ่มให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยมุ่งเน้นให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านและสมวัย และต้องการยกระดับการบริหารจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารงานทั่วไป รวมถึงส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน

1.2 ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครู/ผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมให้เด็กทุกคนได้แสดงออกทางอารมณ์อย่างอิสระ โดยครู/ผู้ดูแลเด็ก ยิ้มแย้มแจ่มใส เอาใจใส่ในการนำเสนอ การตอบสนองกับเด็ก และสนใจในสิ่งที่เด็กทำ จัดให้เด็กมีประสบการณ์ทางสุนทรียภาพ ผ่านงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหวร่างกายตามความสนใจและความถนัดมีการจัดกิจกรรม และประสบการณ์ปลูกฝังคุณธรรมให้เด็กใฝ่ดี มีวินัย ซื่อสัตย์ รู้จักสิทธิ และหน้าที่รับผิดชอบของพลเมืองดี รักครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและประเทศชาติ ด้วยวิธีที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ และจัดกิจกรรมก่อนถึงระยะเปลี่ยนผ่านจากบ้านไปสู่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย/โรงเรียน จากชั้นเด็กเล็กไปสู่ชั้นถัดไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย วรธรณี เคนสมุทร (2560) ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัย ชนะชัย คงมัน (2564) ได้ศึกษา เรื่อง ศึกษาสภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก พบว่า การดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก ในภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแสดงออกทางอารมณ์อย่างอิสระ ไร้แรงแม่ใจ รุ้สึกมั่นคงปลอดภัย แสดงความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีน้ำหนักร่างกายเหมาะสมกับวัยและสูงดีสมส่วน ประเมินผลการเจริญเติบโตของเด็กแต่ละคนด้วยชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง นำผลมาลงในกราฟแสดงการเจริญเติบโตตามเกณฑ์อ้างอิงตามเพศและช่วงอายุ ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2558 (ประยุกต์จากองค์การอนามัยโลก) และมีพฤติกรรมพัฒนาการที่ก้าวหน้าตามวัยด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและการประสานงานระหว่างตากับมือ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่ดีของการทำงานละเอียด การแก้ไขปัญหาก็วัตรประจำวัน และการอ่านเขียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรรา พรพรรณรังสี (2563)

ได้ศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย พบว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเทอดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัยในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรี ธิษาวงศ์ (2565) ได้ศึกษา เรื่อง สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดน่าน พบว่า การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดน่าน มาตรฐานคุณภาพของเด็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาที่ได้จากเรียนรู้จากสถาบันการศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินด้านต่าง ๆ รวมทั้งการวางแผนการแก้ไขปัญหา ถึงแม้ว่าจะมีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน แต่ทุกคนมีเป้าหมายเดียวกัน คือ สร้างเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและมีพัฒนาการสมวัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรัชกุล ราชประโคน (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ตามความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ รัตติยา ซาติประสพ (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี และผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานได้พบเจอกับเหตุการณ์หรือกรณีศึกษาที่หลากหลาย มีเวลาในการทดลองวิธีแก้ไขปัญหาด้วยวิธีต่าง ๆ รวมทั้งได้มีโอกาสเข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทำให้การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภานัน ศรีสอน (2556) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน มีการดำเนินงานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อุษารัตน์ สภา (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จากผลการวิจัยแม้จะพบว่าการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ทั้งนี้ควรพิจารณาพัฒนาในข้อที่มีการดำเนินงานน้อยที่สุด ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้มีระบบรับเหตุฉุกเฉิน ป้องกันอัคคีภัย/ภัยพิบัติตามความเสี่ยงของพื้นที่

2. ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย จากผลการวิจัยแม้จะพบว่าการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ทั้งนี้ควรพิจารณาพัฒนาในข้อที่มีการดำเนินงานน้อยที่สุด ได้แก่ ครู/ผู้ดูแลเด็กเลือกใช้สื่อ/อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องเล่นและจัดสภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอกแหล่งเรียนรู้ ที่เพียงพอเหมาะสม ปลอดภัย

3. ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย จากผลการวิจัยแม้จะพบว่าการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ทั้งนี้ควรพิจารณาพัฒนาในข้อที่มีการดำเนินงานน้อยที่สุด ได้แก่ เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถอดทนรอคอย ควบคุมตนเอง ยับยั้งชั่งใจ ทำตามข้อตกลง คำนึงถึง ความรู้สึกของผู้อื่น มีกาลเทศะ ปรับตัวเข้ากับสถานที่ใหม่ได้สมวัย

ข้อเสนอแนะในการการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

บรรณานุกรม

- กชกร แสนทาใจ. (2565). การศึกษาสภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2559). มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2563). แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561–2565). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (สำหรับเด็กอายุ 3–6 ปี). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิตติศักดิ์ แสนอุบล (ผู้บรรยาย). (28 พฤษภาคม 2564). สภาพและแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่. ใน รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 7 (หน้า 175–189). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- เกษม พงษ์เดช. (2558). การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ รป.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- จันทร์สุดา ทราชมอ. (2562). การศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- ชนะชัย คงมั่น. (2564). ศึกษาสภาพการดำเนินงานของครู/ผู้ดูแลเด็กในการดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่น เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(10), 141–155.

- ณรงค์ ศาลา. (2559). การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมหาสารคาม. **วารสารบัณฑิตศึกษา**, 13(13), 181–192.
- ธเนศพล อินทร์จันทร์. (2563). แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562. **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**, 9(4), 127–136).
- เบญจพร ต่ำคำดี. (2562). **แนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอเวียงป่าเป้าจังหวัดเชียงราย**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- เบญญาภา เขียมสะอาด. (2559). **แนวปฏิบัติตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติของสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ผุสดี อินทร์ผาย. (2564). **การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี**. การค้นคว้าอิสระ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- ภาติม จิรจตุรพรกุล. (2560). **แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนตำบลเชียงดาว ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- มยุรี ศรีขาววงศ์ (ผู้บรรยาย). (17–23 เมษายน 2565). สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดน่าน. ใน **รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 8** (หน้า 12–24). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- เมธิณี กองทอง (ผู้บรรยาย). (22 พฤษภาคม 2564). การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์. ใน **การประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง คุณภาพของการบริหารจัดการและนวัตกรรม ครั้งที่ 7** (หน้า 578–585). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น.
- รังสิยา ถนอมวงษ์. (2557). **การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามเกณฑ์มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ ในเขตเทศบาลตำบลแหลมมอญ จังหวัดตราด**. สารนิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.

- รัตติยา ซาติประสพ. (2561). **สภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- ฤทัยรัตน์ เลาวกุล (ผู้บรรยาย). (17 มิถุนายน 2559). การจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก. ใน **การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 3** (หน้า 294-300). นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.
- วรรณิ เตินสมุทร. (2560). **ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก สังกัดสำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครินทร์, ฉะเชิงเทรา.
- วรชกุล ราชประโคน. (2558). **การปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสาคร**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม.
- วัชรพร พรรณรังสี. (2562). **ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเทิดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- วิศรุทธิ์ เทพสุรินทร์ (ผู้บรรยาย). (1 เมษายน – 14 พฤษภาคม 2564). สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง. ใน **รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 7** (หน้า 481-493). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สถาพร บุญวังทอง. (2565). การบริหารตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา. **วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**, 10(40), 60-69.
- สมชาย วรกรกิจเกษมสกุล. (2554.). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. อุดรธานี: อักษรศิลป์การพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). รายงานผลการติดตามการดำเนินงานตาม **มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติประจำปีงบประมาณ 2563**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุดารัตน์ สอดแสน (ผู้บรรยาย). (22 กุมภาพันธ์ 2556). ปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์. ใน **การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิต ครั้งที่ 14** (หน้า 1517-1525). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุธาศิณีย์ คันธรินทร์. (2562). **การพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กในการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลตำบลสร้างค้อ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- สุภานัน ศรีสอน. (2556). **การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- สุมณฑา โพธิ์ทอง. (2558). **การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในทัศนะของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ปกครอง สังกัดเทศบาลในจังหวัดสระบุรี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- สุริยา ช้องเสนาะ. (2560). **การจัดการศึกษาเด็กเล็กให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560**. สืบค้นเมื่อ 11 มิถุนายน 2565, จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=42029.
- อภิวัฒน์ บุตรโสภา. (2560). **การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 2(2), 1-15).
- อุมาพร ทรงประดิษฐ์. (2558). **การจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครนายก**. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 5(2), 305-314.
- อุษารัตน์ สาบา. (2557). **สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ยะลา.

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คล้ายอ่ำ รองคณบดีฝ่ายแผนงานและพัฒนาคุณภาพนิสิต อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษ มหาวิทยาลัยพะเยา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บูรณะชาติ ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษ มหาวิทยาลัยพะเยา
3. นางโสภกา อุปมาน ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลตำบลสันทรายหลวง

ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการศึกษา

เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง การตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐาน
สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนา
เด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน
จังหวัดเชียงราย มี 3 มาตรฐาน

2. ผู้กรอกแบบสอบถาม คือ บุคลากรทางการศึกษาสังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

3. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามสภาพความเป็นจริง

4. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด
เพราะผู้วิจัยสรุปผลออกมาในภาพรวม

หากมีข้อสงสัยหรือดำเนินการกรอกแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วสามารถติดต่อได้ที่
หมายเลขโทรศัพท์ 0828977365 หรือ ติดต่อทางช่องทาง Line โดยค้นหาเพื่อนด้วยหมายเลข
โทรศัพท์ข้างต้น ข้าพเจ้านางสาวสิริพร ไชยะปาน ผู้เก็บข้อมูล ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง
ในความอนุเคราะห์ของท่านและความร่วมมือในการสละเวลาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์
ต่องานวิจัยของข้าพเจ้า

แบบสอบถามเพื่อการศึกษา

เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับสภาพจริงของท่านลงในช่องว่าง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

น้อยกว่า 30 ปี

30-39 ปี

40-49 ปี

50 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์ในการทำงาน

1-5 ปี

6-10 ปี

มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ระดับการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง: โปรดอ่านข้อความในแต่ละข้อและทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องตารางที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โดยแต่ละช่องมีความหมาย ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติมาก

3 คะแนน หมายถึง การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
น้อย

1 คะแนน หมายถึง การดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
น้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	การดำเนินงานตามมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ	ระดับการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
0	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหาร จัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่าง เป็นระบบ	✓				

จากตัวอย่างแสดงว่า

ข้อ 0 ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็น 5 หมายถึง ท่านมีความคิด
เห็นว่า การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	การดำเนินงานตามมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ	ระดับการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย						
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหาร จัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างเป็นระบบ					
2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหาร หลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย					
3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหาร จัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ					
4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหาร จัดการบุคลากรอย่างเป็นระบบ					
5	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหาร จัดการด้านสภาพแวดล้อม เพื่อความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ					

ข้อ	การดำเนินงานตามมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ	ระดับการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
6	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีโครงสร้างและ ตัวอาคารมั่นคง ตั้งอยู่ในบริเวณและ สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและมีการ กำกับติดตามผลการดำเนินงาน เป็นประจำ					
7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัด ความปลอดภัยของพื้นที่เล่น/สนามเด็ก เล่น และสภาพแวดล้อมภายนอก อาคาร					
8	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัด สภาพแวดล้อมภายในอาคาร ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องใช้ให้ปลอดภัย เหมาะสมกับการใช้งานและเพียงพอ					
9	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริม ให้เด็กปฐมวัยเดินทางอย่างปลอดภัย					
10	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้มีระบบ ป้องกันภัยจากบุคคลทั้งภายในและ ภายนอกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย					
11	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้มีระบบ รับเหตุฉุกเฉิน ป้องกันอัคคีภัย/ภัยพิบัติ ตามความเสี่ยงของพื้นที่					
12	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริม สุขภาพและการเรียนรู้					
13	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมการมี ส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน					

ข้อ	การดำเนินงานตามมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ	ระดับการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนา เด็กปฐมวัย						
1	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีแผนจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย มีการดำเนินงาน และประเมินผล					
2	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดพื้นที่/มุมประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่นที่เหมาะสม อย่างหลากหลาย					
3	ครู/ผู้ดูแลเด็กเลือกใช้สื่อ/อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องเล่นและจัด สภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอก แหล่งเรียนรู้ ที่เพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัย					
4	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือ ปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม ในการ ดูแลสุขภาพความปลอดภัย ชีวิตประจำวัน					
5	ครู/ผู้ดูแลเด็กตรวจสุขภาพอนามัย ของเด็กประจำวัน ความสะอาดของ ร่างกาย ฟันและช่องปากเพื่อคัดกรอง โรคและการบาดเจ็บ					
6	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็ก ได้สังเกต สัมผัส ลองทำ คิดตั้งคำถาม สืบเสาะหาความรู้แก้ปัญหา จินตนาการ คิดสร้างสรรค์ โดยยอมรับความคิด และผลงานที่แตกต่างของเด็ก					

ข้อ	การดำเนินงานตามมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ	ระดับการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
7	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรม และ ประสบการณ์ทางภาษาที่มีความหมาย ต่อเด็ก เพื่อการสื่อสารอย่างหลากหลาย ฝึกฟัง พูด ถาม ตอบ เล่า และสนทนา ตามลำดับขั้นตอนพัฒนาการ					
8	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดให้เด็กมีประสบการณ์ เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล สิ่งต่าง ๆ สถานที่ และธรรมชาติรอบตัวด้วย วิธีการที่เหมาะสมกับวัยและ พัฒนาการ					
9	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมและ ประสบการณ์ด้านคณิตศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์เบื้องต้นตามวัย โดยเด็ก เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัส และลงมือ ปฏิบัติด้วยตนเอง					
10	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็ก มีความสุข แจ่มใส ร่าเริง ได้แสดงออก ด้านอารมณ์ ความรู้สึกดีต่อตนเอง โดยผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย ศิลปะ ดนตรี ตามความสนใจ และความถนัด					
11	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรม และ ประสบการณ์ปลูกฝังคุณธรรมให้เด็ก ใฝ่ดี มีวินัย ซื่อสัตย์ รู้จักสิทธิ และ หน้าที่รับผิดชอบของพลเมืองดี รักครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและ ประเทศชาติด้วยวิธีที่เหมาะสมกับวัย และพัฒนาการ					

ขอ	การดำเนินงานตามมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ	ระดับการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
12	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมกับผู้ปกครอง ให้เตรียมเด็กก่อนจากบ้านเข้าสู่ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย/โรงเรียน และจัดกิจกรรมช่วงปฐมนิเทศให้เด็ก คอยปรับตัวในบรรยากาศที่เป็นมิตร					
13	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมส่งเสริมการ ปรับตัวก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับที่ สูงขึ้นแต่ละชั้น จนถึงการเป็นนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1					
ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย						
1	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการเจริญเติบโตสมวัย					
2	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีพัฒนาการสมวัย					
3	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีสุขนิสัยที่เหมาะสม					
4	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อ ใหญ่ สามารถเคลื่อนไหว และทรงตัว ได้สมวัย					
5	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อ มัดเล็ก และการประสานงานระหว่าง ตากับมือตามวัย					
6	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แสดงออกว่าเร่ใจ แจ่มใส รู้สึกมั่นคง ปลอดภัย แสดงความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่นได้สมวัย					

ขอ	การดำเนินงานตามมาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ	ระดับการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
7	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความสนใจ และร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสมวัย ซึ่งรวมการเล่น การทำงาน ศิลปะ ดนตรี กีฬา					
8	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถอดทนรอคอย ควบคุมตนเอง ยับยั้งชั่งใจ ทำตามข้อตกลง คำนิ่งถึง ความรู้สึกของผู้อื่น มีกาลเทศะ ปรับตัวเข้ากับสถานที่ใหม่ได้สมวัย					
9	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีพัฒนาการด้านสติปัญญา เรียนรู้ และสร้างสรรค์					
10	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสาร					
11	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีพัฒนาการด้านสังคม คุณธรรม มีวินัย และความเป็นพลเมืองดี					

ภาคผนวก ค การกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ตาราง 12 แสดงผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย						
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารหลักสูตรสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการบุคลากรอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีโครงสร้างและตัวอาคารมั่นคง ตั้งอยู่ในบริเวณและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและมีการกำกับติดตามผลการดำเนินงานเป็นประจำ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดความปลอดภัยของพื้นที่เล่น/สนามเด็กเล่น และสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในอาคาร ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องใช้ให้ปลอดภัยเหมาะสมกับการใช้งานและเพียงพอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเดินทางอย่างปลอดภัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
10	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้มีระบบป้องกันภัยจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้มีระบบรับเหตุฉุกเฉิน ป้องกันอัคคีภัย/ภัยพิบัติตามความเสี่ยงของพื้นที่	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย						
1	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มีการดำเนินงานและประเมินผล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดพื้นที่/มุมประสบการณ์ การเรียนรู้และการเล่นที่เหมาะสม อย่างหลากหลาย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	ครู/ผู้ดูแลเด็กเลือกใช้สื่อ/อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องเล่นและจัดสภาพแวดล้อมภายใน-ภายนอกแหล่งเรียนรู้ ที่เพียงพอ เหมาะสมปลอดภัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ อย่างถูกต้องเหมาะสม ในการดูแลสุขภาพ ความปลอดภัยชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
5	ครู/ผู้ดูแลเด็กตรวจสุขภาพอนามัยของเด็กประจำวัน ความสะอาดของร่างกาย ฟันและช่องปากเพื่อคัดกรองโรคและการบาดเจ็บ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กได้สังเกต สัมผัส ลองทำ คิดตั้งคำถาม สืบเสาะหาความรู้แก้ปัญหา จินตนาการ คิดสร้างสรรค์ โดยยอมรับความคิดและผลงานที่แตกต่างของเด็ก	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรม และประสบการณ์ทางภาษาที่มีความหมายต่อเด็ก เพื่อการสื่อสารอย่างหลากหลาย ฟีกฟัง พูด ถาม ตอบเล้า และสนทนาตามลำดับขั้นตอนพัฒนาการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดให้เด็กมีประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล สิ่งต่าง ๆ สถานที่ และธรรมชาติรอบตัวด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมและประสบการณ์ด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์เบื้องต้นตามวัย โดยเด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัส และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีความสุข แจ่มใส ร่าเริง ได้แสดงออกด้านอารมณ์ ความรู้สึกดีต่อตนเอง โดยผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย ศิลปะ ดนตรี ตามความสนใจ และความถนัด	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
11	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรม และประสบการณ์ ปลูกฝังคุณธรรมให้เด็กเฝ้าดี มีวินัย ซื่อสัตย์ รู้จักสิทธิ และหน้าที่รับผิดชอบของพลเมืองดี รักครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและประเทศชาติ ด้วยวิธีที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมกับผู้ปกครองให้เตรียม เด็กก่อนจากบ้านเข้าสู่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย/ โรงเรียน และจัดกิจกรรมช่วงปฐมนิเทศให้เด็ก ค่อยปรับตัวในบรรยากาศที่เป็นมิตร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13	ครู/ผู้ดูแลเด็กจัดกิจกรรมส่งเสริมการปรับตัว ก่อนเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นแต่ละชั้น จนถึงการเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย						
1	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมี การเจริญเติบโตสมวัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมี พัฒนาการสมวัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสุขนิสัยที่ เหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมี พัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ สามารถเคลื่อนไหว และทรงตัวได้สมวัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมี พัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และ การประสานงานระหว่างตากับมือตามวัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
6	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแสดงออก ร่าเริง แจ่มใส รู้สึกมั่นคงปลอดภัย แสดงความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นได้สมวัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสนใจ และรวมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสมวัย ซึ่งรวม การเล่น การทำงานศิลปะ ดนตรี กีฬา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถ อดทนรอคอย ควบคุมตนเอง ยับยั้งชั่งใจ ทำตามข้อตกลง คำนิ่งถึง ความรู้สึกของผู้อื่น มีกาลเทศะ ปรับตัวเข้ากับสถานที่ใหม่ได้สมวัย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีพัฒนาการด้านสติปัญญา เรียนรู้ และสร้างสรรค์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสาร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11	เด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีพัฒนาการด้านสังคม คุณธรรม มีวินัย และความเป็นพลเมืองดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ง การคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.964	.968	37

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	สิริพร ไชยะปาน
วัน เดือน ปี เกิด	20 ตุลาคม 2536
สถานที่เกิด	จังหวัดพะเยา
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2560 กศ.บ. (คณิตศาสตร์), มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา พ.ศ. 2560 วท.บ. (คณิตศาสตร์), มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา
ที่อยู่ปัจจุบัน	55 ม.1 ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา
ผลงานตีพิมพ์	สิริพร ไชยะปาน (ผู้บรรยาย). (30 เมษายน 2566). การศึกษาการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. ใน การประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 9 (หน้า 1365-1377). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.